

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe o lună . 2 "
 Nrul de Duminecă
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și :
 America . . 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA :
 Miksa utca 2-3.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se îna-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Regele Carol I.

M. Sa Regele Carol I al României împlinește Marți șezzeci de ani. Este deci între bătrânii țării, dar din îndurarea Cerului e încă plin de vigoare și, într'un mod miraculos, sănătatea zdruncinată p'o vreme, în lunile din urmă i-s'a îmbunătățit simțitor, așa că își vede de afacerile regatului ca în plină tinerețe.

Un noroc ș'o fericire aceasta pentru întreg neamul românesc. Cu drept cuvânt dar frații din regat vor serba ziua de 20 Aprilie și e firesc ca românii din celelalte state să se bucure și ei...

Azi M. Sa Regele României este nu numai unul dintre cei mai bătrâni monarhi în Europa, ci singurul care a întemeiat regat în virtutea izbânzilor pe câmpul de luptă, singurul care a comandat oștiri în mijlocul bubuitului tunurilor și suieratului gloanțelor, singurul care a întemeiat dinastie și a condus la înflorire o țară ș'un popor, ajutat numai de înțelepciunea Sa și virtuțile poporului. El a întemeiat și nu i-s'a dat nimic d'a gata, ba împrejurările adesea i-au fost ostile, dar prin stăruință de fer și răbdare extraordinară a învins tot ș'a străbătut la finta propusă.

Sosește în țară străcurându-se prin mulțime de primejdii ș'ajunge domnitor peste un popor, care dacă-i era drag pentru însușirile sale bune, îi făceau însă griji și multele slăbiciuni ce trebuiau combătute, îndreptate.

Dar dacă au avut noroc românii cu domnitorul lor, nu e mai puțin adevărat că a fost har dela Dumnezeu belșugul de oameni mari, bărbați de stat iscusiți, cari au trăit în acest jumătate de veac ce va ilustra pe vecie istoria neamului românesc. Un Ioan C. Brătianu, M. Cogălniceanu, C. A. Rosetti, D. Brătianu, frații Golești, Lascar Catargi, V. Alexandri și alți sfinți credincioși din prima generație, cari au colaborat la opera mare, au fost ceeace a ieșit mai strălucit din sânul poporului român... Iar generația d'acum, cu ajutorul căreia regele mare își încoronează opera unei domnii lungi și glorioase, crescută fiind în școala celor mai de seamă patrioți, jubilanțul rege, ca un patriarh în mijlocul celor iubiți, poate sta nu numai liniștit cu suflul că și-a îndeplinit cu sfințenie misiunea înaltă, ci și mângâiat de credința ce trebuie să aibă în viitorul țării...

Intr'adevăr, rar istoria poate mărturisi despre fapte mari și fericiri ca și cele ce umplu viața regelui României. Singur a venit într'o țară necunoscută și mult frământată, iar azi se află înconjurat d'o regină, podoabă a țării, și de nepoți cari fac admirația lumii... și aclamați sunt cu toții de un popor iubitor, plin de recunoștință și în deplin progres pe toate terenele.

Fericita domnie are trei epoci distincte. În prima, până la 1871, sunt stăruințele pentru *fixarea dinastiei*, poate cea mai grea pentru tânărul domnitor și întot cazul nespus de interesantă. Memoriile regelui Carol, sunt, în privința asta, documente neprețuite, cari reoglindesc însuși moravurile poporului și procesul mare de regenerare spre o viață modernă europeană și scuturarea remășiștelor de apucături și obiceiuri rele din trecut.

Epoca de eroism, trecerea Dunării și cucerirea Plevnei, este nu numai renașterea virtuților militare străbune, ci intrarea poporului român în șirul celorlalte ginți cunoscute și apreciate în lumea mare. Este, mai presus de toate, epoca în care conștiința națională și solidaritatea de rasă s'au întărit ca niciodată până acum între români. Românimea întreagă sta emoționată când oastea română a trecut Dunărea, tuturora li-se oprea respirația când venea vre-o știre rea și bucurie imensă ne-a umplut pe toți, când treicolorul român a fost înfipt pe înălțimile Griviței. Iar dacă oficios au asistat numai frații din regat, cu gândul erau toți românii în sărbătoare când Coroana de oțel a fost așezată pe fruntea Regelui Carol I.

Epoca ce a urmat, după fondarea regatului, dacă este apoi bogată în întocmiri de tot felul, cari fac din România un stat modern, tot așa: pe teren cultural se distinge prin instituțiuni cari îmbogățesc viața culturală a tuturor românilor. *Academia Română*, cărei regele Carol I îi este nu numai un protector, ajunge răsăritul de soare pentru toții românii, iar lumina și căldura ce revarsă sunt cu atât mai intensive, cu cât însuși regele Carol I apare în incintă ca muncitor alături de fruntașii intelectuali ai neamului, scrutând paginile glorioase ale istoriei poporului românesc, scoțând din colbul vremurilor documentele mărturii ale gloriei trecutului...

Stăruințele nobile și atâtea probe de monarh mare, se înțelege, au trebuit să fie încoronate. Azi nu numai o țeară ș'un popor înaltă imnuri de glorie, ci Europa întreagă aduce tributul său și omagii M. Sale Regelui Carol. M. Sa Monarhul nostru, ca un semn de amicitie, în 1896 l'a vizitat acasă; iar în Viena și la Ischl l'a primit în dese rânduri pe regele Carol în chip deosebit de afabil și serbătoresc.

Acum, cu prilejul aniversării de Marți, îi aduce omagiu dinastia Hohenzollern din Berlin și întreg poporul german, trimițând pe principele moștenitor, cu o strălucită suită, să felicite pe regele Carol de aniversarea împlinirii unei vârste de senin patriarh, dupăcum, fără îndoială, îi vor aduce tributul lor de omagii toți monarhii din Europa.

Mai fericit este, se înțelege, poporul român, care, *întreg*, înaltă urări pentru sănătatea și cât mai îndelunga viață a Regelui Carol I.

Gine-s vinovații?

Consummatum est... Săvârșitu-s'a. Ieri cetărăm în »Telegraful Român« actul guvernului prin care I. P. S. Sa mitropolitul din Sibiu este încunoștințat în mod oficial că M. Sa »nu s'a îndurat« a întări alegerea P. C. Sale arhimandritului Filaret Musta ca episcop al Caransebeșului. Aflasem, ce-i dreptul, de mai nainte despre cuprinsul acestui act, dar publicarea textului lui oficial ne recheamă în minte faptul în toată gravitatea lui.

Părintele Filaret Musta a căzut deci victimă. Dar nu ieste aici vorba de *persoana* P. C. Sale, ci de *biserica* noastră și de *constituția* ei. *În persoana părintelui Musta a fost răstignită constituția bisericii noastre.* Voința sinodului electoral din Caransebeș este călcată în picioare și un nou pas se face cătră distrugerea treptată și complectă a constituției noastre bisericesti, care va fi supusă și plecată voinței și poftelor tuturor guvernelor.

În preajma întrunirii sinoadelor eparhiale faptul acesta câștigă o importanță mărită. Deputații sinodali vor fi având sentimentul că toată instituția, ai cărei aleși sunt și prin care sunt chemați să dea îndrumări vieții bisericii noastre, este amenințată a deveni o formă goală și că ei, aleșii, poporului în fond nu sunt decât actorii unei comedii solemne, grave, și în fond caraghioase, vor fi având sentimentul pe care l-ar avea, dacă ar putea să trăiască și să simtă, păpușile de lemn dichisite și țepene ale teatrelor de marionete dela bălciuri.

Vor fi fiind poate între membrii sinoadelor noastre oameni pe cari gândul acesta nu-i va apăsa. Nu se poate însă ca să nu se găsească oameni cari să se gândească și altcum. În fața actului de neîntărire al părintelui Musta, cu gândul plin de indignare și amărăciune ei se vor întreba: cine sunt vinovații situației de adâncă umilire, de rușinoasă îngenunchiare la care biserica noastră a fost adusă? Cine sunt răspunzători pentru situația asta? Cine mai dorește să facă o încercare, cea din urmă, pentru mântuirea constituției bisericii, va trebui să caute întâiu pe vinovați pentru a-i pedepsi și spre a înlătura pe viitor pe acei cari sunt izvorul adâncii decăderi și ruinului total spre care mergem.

Cine ar fi fost chemați mai întâiu și mai presus de toate să apere biserica de lovitura asta?

Când în anul 1889 sinodul episcopesc al Caransebeșului alesese pe Nicolae Popea episcop al diecezei, guvernul încercase și atunci a nesocoti voința sinodului voind să nu aprobe pe noul episcop, care luase parte activă la politica noastră militantă și era unul din șefii partidului național românesc. Atunci mitropolitul Miron Roman a *intervenit punând în cumpănă toată influența sa de cap al bisericii pentru respectarea*

voinței sinodului electoral. În clipa hotărâtoare deci capul bisericii a intervenit întru apărarea bisericii.

Ce au făcut însă de data asta capii bisericii pentru respectarea constituției bisericești?

Archiereii noștri și mai ales capul bisericii noastre, mitropolitul, nu au făcut nimic.

Iată deci unde sunt vinovații.

Întâmplările de azi găesc o analogie în trecut cu prilejul alegerii episcopului din Arad în anul 1903. Pe atunci I. P. S. Sa mitropolitul I. Mețianu a declarat alesului că sinodul episcopesc a propus în mod oficial guvernului întărirea lui, dar că el însuși, mitropolitul, nu va recomanda guvernului aprobarea alesului.

Iată deci explicarea, cheia întâmplărilor de azi. Ceiace s'a făcut atunci, s'a făcut și acum și în hatârul aceleiaș persoane, al aceleiaș candidat la episcopie ca și atunci.

Și spre a nu lăsa nici o îndoială asupra vinovatului în afacerea neîntării părintelui Musta, vom cita încă un fapt necunoscut publicului. Când cu câteva săptămâni în urmă se svonise că alegerea părintelui Musta va fi întărită, redacția »Telegrafului Român« voise să publice și el știrea asta. Atunci un ordin venit dela I. P. S. Sa Mitropolitul opri publicarea acestei știri cu declarația că este informat în mod pozitiv că știrea asta nu este adevărată și că părintele Musta nu a fost și nu va fi întărit.

Credem că nimeni din cei cari cunosc cât de puțin culisele politicei noastre bisericești nu se va mai îndoii de locul de unde vine pieirea bisericii noastre. *Vinovații sunt archiereii noștri.* În loc de a apăra constituția noastră, în loc de a eși într-o împinarea vrășmașului, opunând piepturile lor primejdiei întru apărarea cetății, ei se ascund după zidurile cetății și lasă pe dușman să o spargă și să o distrugă. Archiereii prin atitudinea lor de lașitate și lipsă de energie, iar metropolitul bisericii noastre prin traficurile și uneltirile sale au încurajat

atacul vrășmașilor noștri asupra bisericii și sunt de-adreptul complicitii distrugătorilor bisericii.

Am arătat procedeul guvernului. Ministrul nu mai vrea să recunoască sinoadele, congresul și consistoriile, drept forurile legale ale bisericii. El nu mai intră în tratative decât cu archiereii. În toate actele sale ministrul cultelor d. Apponyi se adresează și negociază numai cu capii bisericii, introducând astfel și la noi principiul *personal* al bisericii catolice unde consistoriile au vot *consultativ* iar sinoade în sensul sinoadelor noastre nu există, încât episcopii sunt forurile supreme.

Ce fac deci archiereii noștri? În loc de a protesta împotriva acestei concepții, în loc de a se solidariza cu hotărârile sinoadelor, ale congresului și consistoriilor, ei au declarat guvernului că ar satisface bucurios dorințele lui dar că forurile acestea îi împiedică. Guvernul însă acum nu mai recunoaște forurile constituționale ale bisericii, ci cere arhierilor cari tot mai mult se solidarizează cu factorii constituționali spre a putea în felul acesta obține concursul și favoarea guvernului pentru scopurile lor nemărturisite, reducerea și desființarea treptată a constituției. Guvernul a găsit deci primul punct de unde poate distruge constituția bisericii: pe archiereii și mai ales pe capul bisericii noastre.

Am socotit necesar să expunem toată situația asta. Măine deputații sinoadelor se întrunesc și vor găsi prilej bogat de-a medita și de-a-și rosti critica lor asupra acestor fapte. Sinoadele au datoria de-a-și apăra competența și atribuțiile și de-a trage la răspundere pe archiereii vinovați. Ele sunt datoare a-se constitui în tribunale și de-a judeca asupra celor vinovați. Trebuie să se stabilească în mod public responsabilitățile.

Trebuie să li-se spuie arhierilor că biserica nu este întreținerea lor particulară cu care vor putea face traficurile lor particulare. Trebuie să se dea curs liber odată

indignării și revoltei întregi ce s'a îngrămădit în opinia publică. Oare archiereii nu mai țin de loc la ceiace crede și cugetă opinia noastră publică despre ei? Oare ei nu vor să mai știe că există și o istorie a poporului nostru și a bisericii care va ști să rostească și altă judecată asupra lor decât aceia a guvernelor unguerești? Este ultima clipă când ei pot să se mai pocăiască și să se întoarcă dela calea pe care au apucat dacă vor ca istoria poporului și bisericii noastre să nu-i înscrie printre dușmanii neamului.

Sinoadele sunt chemate deci să se rostească.

Ordinul de zi al Majestății Sale. Din Viena se anunță că Majestatea Sa după un șir întreg de ani, va da mâine iarăș un prea înalt ordin de zi, ce va apare în organul oficial al armatei. Majestatea Sa uzând de prilejul concedierii rezerviștilor dela marină, adresează cuvinte de căldă recunoștință tuturor rezerviștilor, cari în scurgerea conflictului diplomatic cu Serbia au fost chemați sub arme și și-au împlinit datoria cu scumpătate atât în Bosnia și Herțegovina, cât și la fruntariile Serbiei.

Moartea Doamnei Elena Guza.

O telegramă din Peatra-Neamțu ne-a adus dureroasa știre că Domnița Elena, după o lungă agonie, și-a dat obștescul sfârșit eri dimineața la orele 5. Din nefericire, atât vârsta înaintată a Domniței cât și caracterul grav al boalei de care a suferit, nu mai lăsau de mult nici o îndoială asupra acestui sfârșit. Și totuși știrea aceasta ne îndurerează nespuse inimile. Cu Domnița Elena dispăre un suflet ales, o inimă curată, ce a fost pururea încălzită de iubirea apropiului și a neamului.

Poporul român, cu închipuirea lui bogată, împodobește pe Domnițele trecutului cu

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Grazia Deledda.

La stână.

Stâna lui Zio Nanneddu Fenu era așezată în partea de câtră Tresnuraghes ¹⁾ la două ore de părtare de Nuoro, într'un loc bun de pășune, unde iarba era verde și în luna lui Iulie. Tot la două sau trei zile venia pe jos din Nuoro sau soția sau fata lui, frumoasa Manzela, la stână, pentru-ca să-i aducă bătrânului păstor de-ale mâncărei și să petreacă câte o zi la munte.

Bustianeddu, cel mai tânăr în familie, un ștengărel cu fața frumoasă și cuminte, arsă de soare, pe care toți, bine înțeles și mamă-sa, îl numeau Tilipirche ²⁾ era totdeauna insoțitorul celor două femei. El nu mergea pe jos, ci călare pe o iapă bătrână, care nu era cu mult mai mare decât Bustianeddu și care încă făcea parte din familia Fenu. Ea se numea Telaporca ³⁾ și probabil că Bustianeddu dela ea își împrumutase numele.

Telaporca și Tilipirche își petrecea întreaga lor viață la olaltă. Dimineața, cum se crepa de ziua și sara cât ce începea să amurgească îl puteai

¹⁾ Tresnuraghes = cele 3 nuraghe: zidiri comice de piatră în Sardinia, cari în timp de război serviau ca loc de refugiu.

²⁾ Tilipirche = lăcustă (bărb.).

³⁾ Telaporca = lăcustă (fem.).

vedea pe micul păstor totdeauna vesel trecând cu călușelul lui pe drumul de țară colbuit și peste livezile cari se întind dela Nuoro până la Tresnuraghes, sau pe poteca petroasă dela Mareri, unde Zio Nanneddu petrecea în timp de iarnă.

De când Tilipirche se făcuse mai mărișor, tatăl nu mai venia pe la Nuoro; micuțul făcea toate drumurile, îi ducea tatălui său de-ale mâncării și ducea în oraș lapte, brânză și caș proaspăt. Toate drumurile le făcea bineînțeles cu Telaporca, care pe lângă stăpânul său mai purta pe spate o șea veche de lemn, căptușită pe deasupra cu piele și o pereche de dăsași pestriți. Tilipirche era un călăreț de forță și cunoștea toate potecile din munte încât putea să le urce și cu ochi închiși. Dacă dăsașii nu erau prea grei, mai încărcă totdeauna și o sarcină de lemn, dacă nu se putea, ca să meargă totuși cu mâna goală acasă, lua cu sine cel puțin o tufă de ginistră sau de timian mirositor.

Tot la două-trei zile, cel mult la o săptămână mergea și Zia Ventura sau frumoasa Mauzela la stână, ca să cerceteze pe Zio Nanneddu și să petreacă o zi în liber.

Atunci își luau cu ele cusătura sau rufe, pe cari le spălau în părăiașul care curgea prin tauca ⁴⁾. În timpul din urmă Zia Ventura săpase o bucățică de pământ în care pusese cartofi. Pe margini îngrădise locul cu fasole; cultivarea cartofilor și a fasolii devenise acum o patimă pentru ea.

⁴⁾ Tauca: loc de pășunit închis jur-împrejur.

De multe ori petreceau femeile și noaptea sus în munte, mai cu samă decând Zia Ventura își avea acolo grădinița sa. Manzela însă nu vedea cu ochi buni grădinița și de multe ori făcea reproșuri inimei sale, căci de când cu grădina ea nu mai lucra nimic acasă; Zia Ventura însă o lăsa să vorbiască și pleca la munte, ca să-și vază cartofii răsăriți deja din pământ. Într'o zi Manzela a amenințat-o că-i smulge cartofii și fasolea din grădină cu rădăcini cu tot; Zia Ventura îi spuse lui Predu Chessa, nu alt păstor, care-și păștea turma la un loc cu Zia Nanneddu și dormia în aceiași colibă cu el; ea îl ruga să nu slăbească din ochi pe Manzela de câte ori va veni la munte.

«Pentruce nu-i spui bărbatului d-tale?» întrebă Predu Chessa.

«O, el face tot ce vreau copiii; când ar vedea că Manzela îmi smulge cartofii, el ar ride.»

«Bine! O să-ți păzesc eu grădina. Dar dacă voi vedea-o că smulge, ce să-i fac?»

«De pe partea mea dă-i o palmă, dacă nu te vede Nanneddu!»

*

Într'o dimineață frumoasă de Maiu, Bustianeddu și Mauzela călărau veseli spre stână. La dreptul vorbind numai băiatul călărea pe călușelul său, căci el nu era atât de cavalier să lase calul pentru sora lui. Mauzela însă mergea mai iute decât Telaporca; ea ar fi fost în stare să cutreere toată Sardinia pe jos.

Amândoi erau bine dispuși, râdeau și glumeau, trecând în arșița soarelui prin poienele verzi,

toate calitățile și virtuțile. Aceste calități și virtuți, Domnița Elena le-a avut cu prisosință. Bunătatea și blândețea, mărinimia și caritatea și cu deosebire o înălțătoare resemnare creștinească, au fost calitățile cari au înpodobit sufletul ales al Domniței.

Cu sufletele îndurerate, depunem o lacrimă pe mormântul aceleia, care a fost Elena Doamna.

La capătul defunctei se aflau membrii familiei și medicul Flor.

După dorința ilustrei defuncte, corpul său a fost transportat ieri Vineri la gara Piatra, iar de acolo la moșia Solești, unde va fi înmormântată. În mormântarea va fi cât se poate de simplă: va oficia un singur preot.

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei a fost rugat să nu se ostenească spre a lua parte la ceremonia funebrelă.

MM. LL. Regele și Regina aflând de trista veste au expediat membrilor familiei o telegramă de condoleanță.

Cosciugul în care va fi așezată defuncta Doamnă, se află în gara Piatra de vre-o 40 zile.

Corpul va fi transportat cu un tren special din gara Piatra, prin Bacău-Mărășești, la moșia Solești din jud. Vaslui.

Guvernul hotărîse ca Doamnei Elena să i-se facă funerarii naționale. Indată ce d. Teodor Rosetti a aflat despre această hotărîre, d-sa a adresat d-lui Ion I. Brătianu, președintele consiliului de miniștri următoarea scrisoare:

Piatra Neamț.

Domnule ministru,

Aflu că guvernul a dat ordin prefecturii de aici ca, în caz de deces a surorii mele Doamna Elena Cuza, să se ia toate dispozițiunile și măsurile pentru o înmormântare oficială.

Sunt foarte mișcat de această intențiune a guvernului și recunoscător pentru onorurile ce voiți a face fostei Domnițoare a României; vă rog însă totuși, să revocați aceste dispozițiuni după expresă voință a surorii mele, care dorește să fie înmormântată

în modul cel mai simplu, fără nici un fel de paradă sau ceremonie, la moșia noastră părintească din județul Vaslui.

Ca depositar al ultimelor ei voinți pe cari cred că suntem cu toții datori a le respecta, vă adresez această rugăminte pe care sper că veți binevoi a o îndeplini.

Primiți, vă rog, Domnule ministru, odată cu mulțumirile mele, asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Th. Rosetti.

Lăsăm să urmeze mai jos câte-va date din viața adînc regretatei Domnițe:

Elena Cuza s'a născut la anul 1825 din familia Soleștilor Rosetti, și s'a căsătorit la 1844 cu Alecu Cuza, fost mai în urmă Domn al României.

Viața ei întreagă este un lung șir de fapte nobile, inima ei a bătut veșnic pentru orfani și suferinzi.

Încă din vremuri depărtate exista în București în curtea bisericii cu sfinți un Orfanotrofon, adică o casă unde se alăptau copii orfani. Pe la 1860 doctorul Davila a reînviat, ca să zic așa, Orfanotrofiul, adunând pe nenorociții copii de cutie sau lepădați, de pe la doicile din mahala, unde ori și cine își închipuie ce viață puteau să ducă sărmanii, și în casele soției sale născută Marsil a înghebat un Azil. Acel azil al orfanilor a fost mutat apoi la Cotroceni și la 1862 Davila a putut prezenta Doamnei Elena Cuza patruzeci de orfane, instruite și cari puteau singure să-și croiască și să coasă rufărie și haine. Dna Elena cu lacrimi în ochi a dăruit 1000 de galbeni d-rului Davila ca să fie un început de fond pentru zidirea unei clădiri proprii pentru Azil la Cotroceni, la Palatul Domnesc, în apropiata su-praveghiere a Doamnei.

Cuza-Vodă printr'un decret domnesc hotărîse înființarea Azilului care avea să poarte numele de Azilul Elena Doamnă și ordonă Președintelui consiliului de miniștri N. Crețulescu ca să-i prezinte raport de tot ce trebuie pentru ca opera să ajungă la un bun sfîrșit.

Doamna Elena într'o scrisoare memorabilă adresată lui N. Crețulescu spune că vizitând toate spitalele din Capitală a rămas foarte mulțămîntă de starea lor și de zelul medicilor, numai un lucru a îngrijorat-o, starea micilor orfani, adică a bieților copii lepădați. De aceia a hotărît a le zidi un adăpost pe costișa dela Cotroceni de lângă Palat.

Nobila Doamnă nu s'a mulțămînt ca să dea numai una-mie de galbeni, a organizat o loterie

mare, rugând pe toate damele române ca să trimeată câte un obiect două de valoare.

I-s'a răspuns cu prisosință. «Monitorul Oficial» e plin de numele celorce s'au grăbit a răspunde la Apelul Doamnei. Artiștii teatrului ca M. Pascaly, Matilda Rascaly, C. Demetriade au dat o reprezentație în beneficiul Azilului.

Poetul Vasile Alexandri a oferit Doamnei «Poeziile populare ale românilor» adunate de el. În scrisoarea sa zice între altele:

«Complectînd acum, pecăt mi-a fost prin puțință, colecția începută și dorind a face ca să contribuie însuși geniul poporului în folosul Azilului de copii găsiți, ce poartă numele «Înălțimei Voastre», iau îndrăzneală a dărui acestui așezământ manuscrisul meu de poezii culese din gura poporului.

»Ele cuprind glasurile intime ale sufletului său, și merită de a fi unite cu glasurile de recunoștință și de bine-cuvîntare ce răsun împrejurul numelui Înălțimei Voastre. Ele sunt copiii găsiți ai geniului românesc și dar au dreptul a se bucura de îmbrățișarea înaltei Protecțiune a Azilului Elena».

În răspunsul său Doamna îi mulțumește poetului, zicîndu-i între altele:

»Ca Doamnă, vă mulțămesc că ați dat ca de-săvârșită proprietate rodul ocupării voastre de mai mulți ani, la Azilul Elena ce am fondat pentru pruncii găsiți. Această lucrare este o comoară adevărată pentru băieții mei micuți adăposiți, și o primesc cu recunoștință.

»Voiesc ca edițiile ce se vor face și se vor vinde în folosul Azilului Elena să fie demne de geniul poetic al Românilor.

»Voiu comanda două, din carele una, ediție de lux, pentru admiratorii frumusețelor poeziei populare; cealaltă, ediție tipărită cu caractere, fiind menită a se vinde cu prețul cel mai mic, va servi a duce cântecetele naționale ale României, în sînul munților, în sate, în Monastiri, de unde le-ați cules cu pietate.

»Dar mai mult în Azilul Elena acele poezii se vor păstra, căci ele puse pe muzică vor legăna tinerile ființe adăpostite în el. Micii copilași ai Azilului meu le vor cânta, și atunci voi fi îndeplinit acea gingașă cugetare din scrisoarea voastră de a dedica pruncilor găsiți din România aceste poezii pe cari le numiți «copii găsiți ai geniului românesc».

În anul 1863 Azilul era aproape gata și copiii s'au mutat într'însul. Doamna care se ocupa foarte de aproape de progresele protejților săi, a organizat chiar în acel an o mică expoziție de lucru de manual săvârșit de orfani.

După 1873, s'a retras la moșia Ruginoasa, apoi

smălțate cu frunze și clopoței. Mauzela își scoase ghetele și-i făcea mare plăcere, simțind sub picioarele ei iarba proaspătă, răcoroasă; când o înțâpau însă ghimpii dela scăieți, ea înjura pe toată lumea.

Nu puteai vedea ceva mai drăgălaș decât pe Manzela când înjura și se strâmba de năcaz. Era un adevărat copil din popor: răsăfată, veselă și plăcută. Spunea tot ce-i trăsna prin minte, mințea fără nici o rușine și nu prea cruța nici pe sfinți.

De altfel era foarte evlavioasă și mergea regulat la spovedanie. Dar relicviile, pe cari le purta la grumaz, și micul medalion, pe care Zio Nanneddu îl adusese din Roma — da, chiar din Roma; când fusese martor în marele proces sardinic îl primise dela un preot, pe care el îl ținea drept Papa — toate acestea nu o puteau opri pe Manzela să înjure în fiecare clipă.

Era de 18 ani, mică de statură și debilă; părul negru îi sta afluat peste fruntea îngustă și ochii cei mari, frumoși aruncau priviri când nevinovate și pretinoase, când pline de ură, răutăcioase. Bustianeddu nu era zi, în care să nu-i spună că ea e o fată răutăcioasă și nu era dimineață, în care să nu se certe amândoi? Mauzela rupse o nua de mestecăn și începu să lovească în iapă, care sperindu-se o rupse la fugă. Bustianeddu însă sta țapăn în șea, opri dobitoacul în loc și strigă de departe surorii sale: »Intr'adevăr ești o fată rea!»

Mauzela luă atunci o piatră și voia tocmai să o arunce în fratele său, când din tufiș se arată un om. «Ehe, Manzela, ai venit iar la munte?»

Era Predu Chessa, care încă venia dela Nuoro și de o jumătate de oră mergea înapoia lor.

«Da, iar am venit», răspunse Mauzela înțepată. «Demult nu m'ai văzut pe-aici».

»Da, de alaltăieri!»

Drumii de aici încolo îl făcuseră laolaltă. Bustianeddu călăria înaintea lor cîntînd un cântec sardic, iar Mauzela povestea lui Predu despre blăstămățiile și ștregăriile fratelui său. Păstorul însă nu o ascultă; el privia nuraghe-le ruinate de pe munți, părea că visează. Predu adică o iubea la nebunie pe Mauzela și decînd Zia Ventura i-o dase în grija lui, el nu mai avea liniște. Unde mergea și unde se opria vedea zi și noapte înaintea sa numai pe Mauzela.

Se cugetase bine la toate și nu aștepta decât o ocazie bine venită ca s'o peșească dela părinții ei. La dreptul vorbind ce-i lipsea lui? Era om tânăr, frumușel, bun păstor, își avea turma lui și un locșor de pășunat, cu cari putea să trăiască liniștit și îndestulat. Fata — nu-i vorba — era cam tânără încă și copilăroasă, dar cu asta puțin își bătea el capul; putea să mai amâne cununia cu câți-va ani. Tot ce era de lipsă era să-i câștige dragostea ei.

Acum, când era singur cu Mauzela, se cugeta că e o ocazie potrivită să-i spue cât de mult ține la ea. dar inima îi bătea prea tare și el nu putu să scoată o singură vorbă.

Și totuși el trebuia să facă lucrul acesta, căci în depărtare se zărea deja coliba. Soarele era tocmai deasupra și arunca asupra lor razele sale

ferbinți. Predu simtea că-i fierbe sângele în vine, capul și fața îi ardeau cumplit.

Mauzela din contră își trăsesese cărpa peste ochi și mergea alături de el fără nici o grije. Predu sta s'o soarbă cu ochii și ar fi dat mult s'o poată strînge odată în brațe și s'o sărute.

»Mauzela» zise el înșfârșit, oprindu-se la umbra unui tufiș; »Mauzê vreau să-ți spun o vorbă».

Deoarece în tot decursul drumului tăcuse; fata îl privi mirată și se opri și ea.

Predul devenise deodată palid în urma iritației prea mari și Mauzela îl întrebă spăriată: »Ce ți-s'a întîmplat?»

»Ascultă-mă», îi zise el, »iubești tu pe cineva?»

»Nu... dar ce-ți pasă ție? zise Mauzela rîzînd.

Ea înțele sese deja unde voia să bată Predul și râdea, râdea să se omoare! Așa ceva nu i-se mai întîmplase până acum.

El o lăsă să rădă și-i zise ceva mai curagios: »Eu cunosc pe un fecior, care te iubește tare mult și ar vrea să te ia de nevastă... Dacă te învoiești, Mauzela...»

»Și feciorul acesta ești tu, nu-i așa?» îl întrebă ea naivă. Ea se uită în ochii lui și-l lovi în glumă cu nuiua de mestecăn, pe care o ținea încă în mână.

(Va urma).

s'a făcut soră de caritate la spitalul din Galați. Pentru acest spital a dat sume mari de bani ca și pentru acela dela Petra-Neamț, oraș în care locuia în timpul din urmă. Cea mai de curând donație a ei pentru acest spital e de 10.000 lei dați în memoria soțului său A. Cuza spre a se întreține câteva paturi. Din tot venitul său de 120.000 lei anual numai câteva mii oprea pentru sine, iar restul îl împărțea cu amândouă mâinile la săraci, bolnavi, copii, etc.

Indată ce s'a primit la București știrea morții Doamnei Elena, d. Ion I. Brătianu, președintele consiliului, a trimis următoarea telegramă de condoleanțe d-lui Theodor Rosetti:

București, 15 Aprilie 1900.

D-lui Th. Rosetti.

P.-Neamț.

Vă rog în numele guvernului să primiți expresiunea profundelor noastre condoleanțe cu ocazia morții Doamnei Elena Cuza, a cărei amintire va fi păstrată cu venerație și pietate de întregul popor român.

(ss) Ion I. Brătianu.

Situația politică.

Audiența lui Wekerle n'a adus nici un rezultat pozitiv. Majestatea Sa a ținut să fie informat asupra situației politice, dar o hotărâre definitivă, o limpezire a situației de-abia în săptămâna viitoare se așteaptă. Atunci — ziua nu-i fixată încă — va avea loc o mare întrunire a partidului kossuthist, în care se crede, că se vor desfășura evenimente însemnate. Deocamdată se fac o mulțime de combinații pentru viitor, semn, că încă nimenea nu știe sigur ce se va întâmpla. Se presupune, că partidul kossuthist va lua poziție pe lângă un provizoriu, în care caz Justh, cu un mare număr de aderenți ai băncii autonome, va intra în poziție. Pe de altă parte M. Sa ar dori să se formeze o nouă majoritate cu un nou program, a cărui îndeplinire să-i fie incredințată lui Kossuth sau Andrassy.

Petru noi un lucru e sigur. Politicianii »națiunii« se zvârcolesc în jurul unor probleme străine de trebuințele imediate ale poporului. Chestiunea băncii pentru ei este un pretext, de a scăpa de anumite datorii impuse de mult, și ocazie de a poza, ca patrioți desinteresați. Acum după ce văd, cât de mult le-ar rări șirurile introducerea votului *unirersal*, ei caută o ușiță, prin care să fugă de făgăduielile date Coroanei și tuturor popoarelor din Țară.

Ne miră, că între astfel de împrejurări, nu se aude de nicăiri un glas sincer și hotărât, care să se înalțe ca o mângăire pentru toți. Unde sunt deputații noștri, astăzi cei mai sinceri și mai adevărați reprezentanți ai poporului și ai intereselor generale?...

Tratatul din Viena.

Ministrii unguri vor pleca Duminecă la Viena. Luni se vor începe, în chestiunea băncii, pertractările cu guvernul austriac. După cât se poate prevedea, acestea nu vor avea nici un rezultat, căci guvernul austriac nu poate primi planul unui cartel al băncilor. Și dacă nu se va găsi o altă soluție, pertractările vor fi întrerupte Miercuri. Apponyi și Kossuth vor fi chemați atunci în audiență la M. Sa, unde ei vor declara, că se

solidarizează cu programul partidului kossuthist și cer introducerea băncii autonome. Răspunsul M. Sale va fi probabil, că între împrejurările actuale, din considerații de ordin superior, nu încuviințează cererea partidului kossuthist, ci stăruie penru votarea legii electorale. Din momentul acesta se va începe criza adevărată.

Declarații importante.

Un bărbat de stat, care cunoaște bine stările din Ungaria, precum și păreriile mai multor persoane dela curtea imperială, a dat corespondentului unui ziar din Viena, următoarea declarație:

Luni se vor începe tratativele pentru bancă. Dacă în cursul pertractărilor nu se va ivi o nouă și mai serioasă propunere, în curând va izbucni criza. E întrebarea acum, dacă abandonând chestiunea băncii, e dispus cabinetul Wekerle să guverneze mai departe. În cazul acesta guvernul va fi nevoit să formuleze un program nou. Kossuth, ca șeful celui mai mare partid, va fi incredințat să câștige pe seama acestui program o nouă majoritate parlamentară. Dacă va reuși, criza poate fi înlăturată.

Dacă însă planul acesta nu va reuși, atunci alt bărbat de stat va fi însărcinat să adune aderenți pentru programul aprobat de Majestatea Sa. Garanția pe care M. Sa o va cere dela noul cabinet este, ca el să realizeze în timpul cel mai scurt legea electorală. Deci, probabil, după Kossuth Andrassy, autorul votului plural va cădea, în primul rând în combinație. — Se va inaugura, prin urmare, o nouă eră liberală.

Atitudinea partidului kossuthist.

Indată ce se va ști oficios că Majestatea Sa nu primește banca autonomă, partidul kossuthist se va întruni la o ședință extraordinară. Kossuth va ține un discurs mai lung, în care va da o descriere amănunțită a situației. Pe urmă se va începe dezbaterile în chestiunea băncii. În cursul dezbaterilor, Kossuth se va retrage în altă cameră, ca să nu se poată zice, că a influențat asupra partidului, și va declara, că se supune voinței majorității. După toate probabilitățile, majoritatea va primi provizoriul băncii.

În cazul acesta Justh, cu ai săi, va intra în opoziție.

Din Italia.

Un eveniment literar în Italia. — D'Annunzio și Fedra. — Moartea amiralului Cervera. — O statistică tristă.

— Dela corespondentul nostru special. —

Roma, 15 April.

Un eveniment literar.

Între unele evenimente ce dela o vreme agită spiritele italiene, a venit unul, de altă natură, care să mișce curiozitatea oamenilor culți și amorul propriu italianesc. D'Annunzio, marele poet al Italiei actuale, a scris o altă tragedie, *Fedra*. Că D'Annunzio a scris o altă tragedie nu este lucru de mirare, el fiind un literat de foarte mare valoare, un poet foarte apreciat și devenit nemuritor încă din viață; dar de data asta, tragedia anunțată, a pus în mișcare toată lumea.

Trebuie să știți, mai întâi de toate, că în Italia D'Annunzio nu este numit decât »poetul«. Așa de conștienți sunt italienii de puterea lui, atât de natural li-se face ca D'Annunzio să fie cel mai mare scriitor actual, că nu-l numesc cu alt epitet, nici pe nume, ci sau îi zic »poetul« sau »Gabriele«.

Romanele lui au făcut școală, versurile lui sunt de o putere și de o tărie ca granitul, tragediile lui au ceva din croiala și din imaginațiunea antichilor greci, și când, anul trecut, s'a reprezentat pentru prima oară »La Nave«, un aplaus general s'a ridicat nu numai din Italia, dar din toată Europa.

Poetul, sigur de talentul său, sigur de forța sa, a ideat și a scris, în scurt timp, o altă tragedie

»Fedra«, aceiaș Fedră ce a scris Euripide, aceiaș Fedră a lui Racine.

De mai multe săptămâni, toate gazetele din Italia se ocupau de Fedra, și elogiiile ce se aduceau poetului, întreceau orice ambiție de scriitor. D'Annunzio modernul, era și este pus în paralel cu marele Euripide de acum 3000 de ani. Dela D'Annunzio până la Euripide, se făcuse un drum drept, neted, în capătul căruia stă Euripide și la fine D'Annunzio. Este o foarte mare mândrie pentru poet, o imensă bucurie pentru Italia latină.

Când s'a reprezentat pentru prima oară, în Sâmbăta Paștilor, toate gazetele din Italia au trimis întradins corespondenți la Milano ca să asiste la reprezentație. Cuiozitatea e a mare, palpită pentru reușita piesei era extremă, mai ales că nu se cunoștea nici scheletul, nici dezvoltarea dannunziană a celebrei Fedre.

Dar vai n'a plăcut. Nu doară că piesa a căzut, nu doară că acțiunea ar fi fost prea puțin tragică, nu doară că ve surile nu ar fi fost deosebite de frumoase; dar Fedra a fost prea sălbatică, descrierile prea lungi.

Se așteaptă turneul Fedrei în toată Italia, și vom vedea și la Roma pe minunata Fedra.

Ca o notă de interesul ce lumea oă lui D'Annunzio, vă spun că »Times« din Londra, »New-York Herald« din Paris, și »Le Temps« din Paris au trimis corespondenți speciali la Milano, pentru marele eveniment literar.

Să te vezi considerat așa de o lume întreagă, trebuie să fie o foarte mare satisfacție, literaturile române; nu?

Moartea lui Cervera.

La Cadix, în Spania, a murit amiralul Cervera. Betul Cervera! A fost poate ultimul amiral spaniol, care a avut să se mai lupte pentru numele și gloria Spaniei. El a comandat escadra spaniolă la Santiago de Cuba.

Când, pe neașteptate, în 1898 s'a făcut războiul Americano-Spaniol dorit de Statele-Unite, Spania conta mult pe flota sa.

Distanța enormă ce separă Spania de coloniile sale din Antille, făcea ca susținerea forțelor spaniole să se facă cu foarte mare greutate.

Amiralul Cervera fu însărcinat să conducă la Cuba escadra, a cărei chiurasată cea mai frumoasă, *Cristobel Colon*, era cea mai nouă corabie, vasul amiral.

Cervera ajunse la Cuba, și nu a pățit ca Rojestwensk, care pierdu toată flota la Tu-Șima, și cu toate că flota americană încrușișă în marea Antillelor, escadra spaniolă, cu *Cristobel Colon* în frunte, ajunse mândră și încrezătoare în victorie, în apele golfului Sant ago.

Dar acolo, americanii îl blocară; Cervera reuși să iasă, cu o manevră desperată. Vasele americane îl siliră să se arunce la coaste, *Cristobel Colon* se scufundă, Spania fu învinsă dar onoarea salvată.

Și din marele imperiu al lui Carlo magno care zicea »pe regatul meu soarele nu apune nici odată«, una câte una s'au deslipit coloniile și posesiunile ca fulgi smulși din aripele aquilei, iar ultima pierdută a fost Cuba, ruptă din coroana celui din urmă rege spaniol, copilul — pe atunci — Alfons al XIII lea.

O statistică.

Dintre toate popoarele de rasă latină, nici unul ca noi românii, n'a purtat vecinic glorios, steagul victoriei. Franța, învinsă de Germania; Spania de America; Italia de Menelik și Abissinia, noi singuri cu toată lupta de secole ce am avut să înduăm din partea tuturor vecinilor noștri și a tuturor horde or dornice de pradă, noi singuri purtăm nepătat steagul latinității. Dar viitorul nu este încă închis, mâine nu se știe ce surpriză poate să aducă, și când antica bărbăție romană va fi chemată să se manifeste iar, o atunci...

Corespondentul.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRIT DE GHIATA

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. se folosește cu rezultat bun. In contra GUTURĂLUI și în spate, singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Főter nr. 124.

Se expedează zilnic în toate părțile lumii

Scrisori din Paris.

Cum sunt priviți aicea românii. — Nouii academicieni francezi. — O dramă anti-religioasă: »Credința« de Brioux. — Prin-chindeii din poveste.

— Dela corespondentul nostru. —

Paris, 15 April.

M'a impresionat adânc o notiță din revista »Viața parisiiană«. E vorba de noua piesă a lui Henri Bataille, »Scandalul«.

»E o piesă excelentă, — spune cronicarul — dar nu e o piesă admirabilă«.

Intre alte lucruri, el »reproșează« autorului anumite truc-uri răsuflete, à la Victorien Sardou. Spune că »Scandalul« e punerea în scenă a unui fapt divers dintr'un oraș provincial, cu femeia provincială și escrocul, — un escroc din cei obișnuți, clasici, un escroc român.

„Iată cum sunt cunoscuți românii aici!... Un pungăș îndrăzneț, pus într'o piesă, nu mai interesează pe nimeni, fiindcă e un tip obișnuit »un escroc clasic, un escroc român...«

Strașnică palmă pentru toți românii trebuie să fie notița cronicarului parisiian! E o notiță sinceră, fiindcă străinătatea numai așa îi cunoaște pe români. În Berlin, și mai ales în Paris câțiva derbedei svârliți de cafenelele Bucureștilor, au compromis pentru multă vreme pe români. Au făcut pungășii mici și escrocherii geniale. Dela studentul care dispăre noaptea, fără să și fi plătit locuința, până la escrocul elegant care operează în Nizza, Montecarlo, șarlatanul național — *le rasta roumain*, cum îi zic francezii — a rămas celebru.

„Și azi, când un nou tip din aceștia vine, sub un nume francez, pe scena unui teatru mare, nu poate decât să te îndurereze sfârșitul notiței cronicarului pariziian:

„Și fiindcă veni vorba, când va fi oare reabilitată puțin România; când ne va fi prezentat, la teatru, un român (ce Dumnezeu, trebuie să existe undeva vre unul!) care să nu fie un *rasta*?«

Zilele trecute Academia franceză a făcut alegerea celor doi viitori membri ai săi, meniți să înlocuiască pe François Coppée și Gaston Boissier. Pentru scaunul poetului au candidat cinci poeți și un prozator, iar la celalalt, numai doi.

Au fost aleși Jean Aicard în locul lui François Coppée și René Doumic în scaunul lui Gaston Boissier.

Jean Aicard, autorul cunoscutei piese *Papa Lebonnard*, jucată și în Ardeal de trupa lui Zaharie Bârsan, a împlinit anul trecut 60 ani. El a fost încurajat, la începutul carierei poetice, de către Lamartine și Victor Hugo și a scos câteva volume de versuri foarte apreciate. A publicat patru romane și trei piese, dar tot activitatea sa poetică va rămânea mai multă vreme. Cântăreț al naturii, el și-a căutat inspirația pe pământul țării sale, în Provansa plină de soare și de greieri.

Celalalt nou academician, René Doumic este criticul dela *Revue des Deux Mondes* și e socotit ca unul dintre cei mai serioși critici ai Franței contemporane.

Printre noii membri ai Academiei, aleși cu câva timp înaintea acestora, e și cunoscutul dramaturg Brioux.

Imediat după alegerea sa la Academie, Brioux a ținut să reprezinte o nouă piesă. Într'un interviu acordat unui ziarist francez, el a spus că drama sa cea nouă »La foi« (Credința) el o socotește cea mai bună dintre operele sale, scrierea sa definitivă, la care se gândește de ani întregi. Și într'adevăr »Credința« e una din marile produse artistice cari vin rar de tot. E o dramă în cinci acte, din zilele imperiului egiptean, când zeii erau în culmea lor și când revoluționarii religiei veneau să sfarme altarele idolilor.

Toate elementele unei drame uriașe se găsesc în »Credința« lui Brioux. Curțile pline de sclavi ale nobililor, fecioarele cari trebuiau sacrificate în cinstea zeilor, logodnicul venit din țări străine care și vede iubita dusă jertfă și zdrobește statuia lui Ammon; acelaș logodnic care răzvrătește poporul împotriva zeilor mincinoși și e ucis apoi, de popor, după ce prin șarlatania preoților zeița Isis a făcut o minune, — și atâtea alte grandioase și evocatoare scene din vremea depărtată a domniei faraonilor, a făcut ca noua piesă a lui Brioux să aibă un mare succes teatral.

Dar negreșit, în dosul decorurilor și personajilor egiptene, se ascund ideile antireligioase ale autorului, — și ele vor face mare zgomot în Franța încă clericală.

Scena dintre Faraon și Marele Preot, când amândoi se învoiesc în templu să înșele poporul, făcând pe zeița Isis să plece capul, și în chipul acesta să convingă mulțimea că trebuie început războiul cu Ethiopia — războiul care va aduce regelui femeii și aur —, scena aceea poate fi privită ca un îndrăzneț simbol al zilelor de azi. Și nu știm dacă statul nu va interzice reprezentarea acestei piese, pe care unii au și numit o primejdieoasă.

„Și fiindcă perspectiva aceasta e cea mai bună garanție de succes, se prevede un mare zgomot în jurul »Credinței«. Unde mai pui că pentru izbânda ei face atât de mult faptul că cel mai mare compozitor francez în viață, Camille Saint — Saëns i-a scris muzica de scena?...

De câteva zile, petrecerea parizienilor este ceata celor o sută de pitici, adunați din toată lumea și aduși acum din Colonia.

Domni severi, cu figuri de savanți, cuconițe elegante și o grămadă de tineri, toți, bine îmbrăcați se preumblă prin grădina de aclimatizațiune, stărnind hazul copiilor și mirarea oamenilor bătrâni. Sunt mici cât liliputienii din poveste și vorbesc tot felul de limbi.

Când se întâlnesc cu vr'un copilaș de un an-doi, îl mângâie, cu o mână tot cât a lui de mică...

Și nu sunt proști: au totată minte cât cei cari sunt mai înalți decât oamenii obișnuți...

15 Aprilie

Tristan.

Din România.

A. S. I. Principele moștenitor al Germaniei la București. A. S. I. Principele Frederic Wilhelm, moștenitorul coroanei imperiului german, va sosi în București Luni 7 Aprilie la ora 11:45 cu trenul de Vârciorova.

Alteța Sa Imperială, și suita sa compusă din 12 ofițeri generali și superiori, vor călători până la Vârciorova într'un tren imperial și apoi într'un tren regal, care se va opri la Pitești, und Alteța Sa Imperială va fi salutată de către un aghiotant regal, de d. ministru de războiu și de ministrul Germaniei la București.

La Gara de Nord Alteța Sa Imperială va fi primită de către MM. LL. Regele Carol și Regina Elisabeta, Altețele lor Regale, domniii miniștrii și înalții demnitari ai Statului.

După amiază, Alteța Sa Imperială va face diferite vizite, iar seara, se va da la Palat un dineu intim în onoarea Kronprințului: orașul va fi iluminat și se va face o retragere cu torțe.

Marți de dimineață se va oficia la Mi-

tropolie un Te-Deum solemn pentru sărbătorirea aniversării vârstei de 70 de ani a M. S. Regelui; felicitările se vor primi de către Majestatea Sa, la Mitropolie. După Te-Deum va avea loc o defilare a trupelor din garnizoană, pe bulevardul Maria, la poalele dealului Mitropoliei.

După prânz A. S. I. va vizita orașul și între altele, biserica evanghelică și »Vatra Luminoasă«.

Seara va avea loc la Palat un dineu de gală.

Mercuri, Joi și Vineri vor fi întrebuințate în vizitarea instituțiilor noastre militare, portul Constanța, Buștenarii și probabil salinile dela Slănic.

Vineri, după un dineu de gală, va avea loc o recepție la Palatul Cotroceni.

Printre festivitățile la care va asista va fi și concertul dela Ateneu, de Luni 6 Aprilie, al »Orchestrai simfonice din Viena«. La acest festival de gală vor asista toată Curtea Regală și Principele moștenitor al Germaniei cu întreaga sa suită.

Sâmbătă A. S. I. Principele Frederic Wilhelm însoțit de M. M. LL. Regele și de A. A. L. L. Principele moștenitor se va duce la Sinaia, de unde va pleca prin Predeal la Pesta unde se va întâlni cu M. S. Impăratul Frantz Ioseph.

Studii statistice.

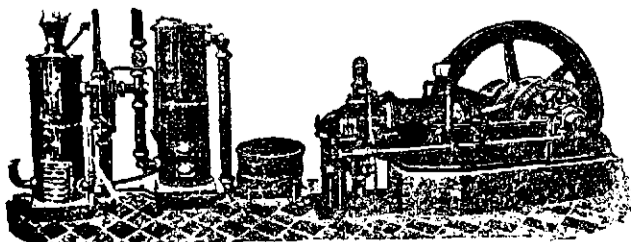
De Eugen Brote.

XV. Românii de pe Arieș.

Arieșul șerpuieste prin masivul mare de munți, care se grămădește la izvoarele lui, privind mai ales din stînga mai multe văi bogate în apă, și se revarsă pe Cîmpia Transilvaniei la Vaidasig în Murăș. Ținutul este muntos și numai dincolo de valea Ierei el se prefăce în terenul deluros al Cîmpiei. Spre vest el este înfundat de șirul compact și înalt al munților Bihorului, cari se ramifică spre nord într'un alt șir de munți tot așa de compact și de înalt, care desparte apele Someșului de ale Arieșului. Spre est se întind coastele mai joase între Arieș și Ludoș și spre sud se înalță iarăși al treilea șir de munți, Munții-apuseni cari în vârful Găinii se împreună cu munții Bihorului și departe apele Murășului de ale Crișului. Este o fortăreață grandioasă spre trei lături cu desăvîrșire închisă, cu ieșirea firească spre valea Arieșului. Nouă văi mai măricele străbat acest teren muntos: Arieșul-mare, Arieșul-mic, Abrudul, Poșega, Runcul, Iara, Petridul, Turda și Tritul. Pe aceste văi sunt așezate 2 orașe și 100 sate și anume: 1 oraș și 83 sate românești, 1 oraș și 15 sate maghiare și 2 sate amestecate. Amîndouă orașele sunt mici: Turda numără 12.000, și Abrudul 3300 locuitori. Din sate 14 trec peste 2000 locuitori: Albacul are 5800, Scărișoara 5600, Abrud-sat 5000, Sohodol și Bucium câte 4600, Bistra 3700, Roșia 3300, Vidra-de-sus 3100, Neagra și Lupșa câte 2800, Agîrbiciu 2700, Vidra-de-jos și Cianul-mare câte 2600, și Cîmpenii 2500 locuitori. Afară de Agîrbiciu toate aceste sate sunt românești. Alte 25 sate, din cari 10 maghiare, trec peste 1000 locuitori.

Pe acest teritoriu la anul 1880 erau 117.898 locuitori: 92.323 romîni (78.31 proc.) și 25.575 alții (21.69 proc.). La anul 1900 populațiunea crescuse la 140.451, din cari 108.457 romîni (77.22 proc.) și 31.994 alții (22.78 proc.). Creșterea totală este de 22.553 (spor anual 0.95 proc.); romîni au sporit cu 16.134 (sau cu 0.87 proc.) și alții cu 6.419 sau cu 1.30 proc. Diferența însemnată la procentul de creștere a cauzat slăbirea pozițiunii numerice a romînilor cu mai bine de un procent.

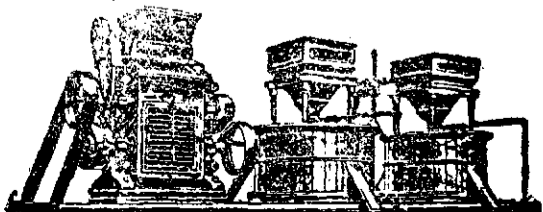
În satele românești erau 92.224 locuitori: 86.365 romîni (92.65 proc.) și 6859 alții (7.35 proc.). Ei au sporit la 108.576, din cari 100.648 romîni (92.70 proc.)

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbuni de lemn, cocs și cărbuni buni, cel mai puțin mijloc, fără fum, miros și pericol. Consumarea pe oră de 0.8—2 fileri și putere de un cal.

Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanțierea mai mare. Construire de moară după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN
inginer mecanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged)
Seghedin.

și 7928 alții (7-30 proc.). Românii nu numai și-au păstrat pozițiunea, ci și-au și îmbunătățit-o puțin. Creșterea lor este de 14.283 sau de 0-83 proc. și a celorlalte naționalități de 1069 sau de 0-77 proc. Procentul de creștere al românilor nu este mare, dar superior celorlalți. În 4 sate cu 2283 români ei scad (Ponor, Brăzești, Runc și Vidolm). În Lunca 383 români nu sporesc. Mai puțin de jumătate proc. cresc 16.727 români în 15 sate (Certegea, Săcătura, Neagra, Corna, Roșia, Bistra, Sasavița, Cioara-de-sus, Sartăș, Sălciva-de-sus, Ocoliușul-mare, Muntele-Filei-de-sus, Surduc, Măgura, Buru). Dela jumătate — 1 proc. cresc 43.500 români în 28 sate (Scărișoara, Albac, Vidra-de-sus, Vidra-de-jos, Ponorel, Abrud-oraș, Abrud-sat, Cărpiniș, Cimpeni, Musca, Lupșa, Muncel, Ofenbaia, Sălciva-de-jos, Poșaga-de-sus, Poșaga-de-jos, Ocoliușul-mic, Muntele-Dânșoarii, Cacova-Ierii, Berchiș, Filea-de-sus, Filea-de-jos, Rachișul, Seliște, Micuș, Ciurila, Șuț, Indol, Petridul-de-mijloc, Sind, Mischin, Saporul-de-Cimpie, Tritul-de-sus, Hădărău). Mai mult decît 1 proc. cresc 23.207 români în 28 sate (Sohodol, Bucium, Runc-Lunca-largă, Friua, Ruha-Agrish, Băișoara, Hășmaș, Schiopi, Bicălat, Lita-română, Hășdate, Feneșel, Sălciva, Silvașul-maghiar, Muierău, Petridul-de-jos, Petridul-de-sus, Banabic, Rediu, Sin-Mărtinul-deșert, Copand, Cianul-mare, Beiu, Tritul-de-jos, Urcă-de-Cimpie, Luna, Sin-Mărtinul-sărat, Vaidasig). Cu o creștere peste 2 proc. se găsesc numai 3 sate mici cu 648 români (Pusta-Sin-Craiu, Cristiș și Ghiriș-Sin-Craiu). În general procentul de creștere se urcă în măsura în care satele se apropie de Cimpie. În satele din văile muntoase minoritatea este neînsemnată și nu prosperează. Numai în Roșia, Cimpeni, Ofenbaia și în orașul Abrud ea merită considerație.

În Abrud să află 1921 români și 1420 alții; procentul de creștere al românilor (0-60 proc.) este cu mult inferior celorlalți (1-50 proc.). În Roșia cu 1918 români și 1423 alții întreaga populație sporește deopotrivă slab (spor 63, din cari 38 români și 25 alții). În Cimpeni sunt 2361 români și 201 alții; români sporesc încet (0-80 proc.) În Ofenbaia cu 819 români și 238 alții, sporul peste tot este slab (0-50 proc.). În satele dela marginea Cimpiei o minoritate mai puternică devine regulă; totodată se urcă însă și procentul de creștere al românilor. În Sind (522 români și 137 alții). Soporul-de-Cimpie și în Urcă-de-Cimpie minoritatea scade. În Copand ea nu sporește. În Cristiș, Cianul-mare (2260 români și 389 alții). Tritul-de-jos, Ghiriș-Sin-Craiu (480 români și 227 alții) ea sporește mai încet decît majoritatea. Numai în Mischin (505 români și 351 alții). Tritul-de-sus, și Hădărău minoritatea se întărește.

În comunele maghiare erau 23261 locuitori: 5350 români (23-00 proc.) și 17911 alții (77-00 proc.). Ei au sporit la 30291: 7142 români (23-57 proc.) și 23149 alții (76-43 proc.). Românii au sporit cu 1792 sau cu 1-67 proc., și alții cu 5238 sau cu 1-46 proc. Românii sporesc deci cu 0-21 proc., mai bine decît ceilalți și și-au întărit astfel pozițiunea lor numerică în satele maghiare. În Lita-maghiară (2 români), Torda-Szent-lászló (30 români), Chiend (18 români). Trăscău-Sin-Giorgiu (19 români), minoritatea este disparentă. În Trăscău ea este neînsemnată. În Șonfalău, Tur, Valfău, Rachiș, Sin-Mihaiul de sus și de jos procentul de creștere al românilor este inferior celui al maghiarilor. În Iara (862 români și 862 alții), în Băghin (213 și 1295). Agărbicium (1065 și 1640) și în Grind (493 și 736) românii sporesc cu mult mai repede decît maghiarii. Și în orașul Turda 2768 români au un spor anual de 2-71 proc., precînd 9349 alții numai de 1-35 proc.

Din cele 2 sate mestecate românii au cucerit Ceagzul. În Poiana-Arieșului maghiarii au dobîndit majoritatea relativă, și românii, cari sporesc încet, au rămas cu 392 în rîndul al doilea.

Războiul civil în Turcia.

Direcțiunea căii ferate Salonic-Constantinopol a primit ordin de a ține gata toate vagoanele disponibile pentru transportul eventual al trupelor la Constantinopol. Toate magazinele sunt acum închise. Un meeting impunător a avut loc la orele 5,45. Soldații și marinarii merg în trăsura sefestrată la Ildiz pentru a protesta în contra ministrului adinterim al marinei, ceace pricinuesc neliniște în diferitele cartiere ale orașului. Fostul ministru de războiu Ali Riza și ceilalți ofițeri juri turci s'au ascuns. Cenzura depeșilor este suspendată.

Cabinetul ministerial a ținut un consiliu. Marele vizir a adresat valilor o depeșă circulară declarînd că prima datorie a funcționarilor este de a proceda în toate afacerile conform legii șariat. Populația condusă de soldați a distrus și a jefuit localurile redacțiilor ziarelor junilor turci »Tanin« și deputatul de Salonic Djahid au căutat adăpost la o ambasadă; tot astfel și alți soldați și grupe de civili manifestează pe strade în contra comitetului. După un supliment al ziarelor deputații au jurat în fața soldaților că își vor îndeplini datoriile conform legii șariat. Soldații ar fi cerut de asemenea înlocuirea ofițerilor de cari sunt nemulțumiți.

Sultanul a ordonat măsurile necesare pentru înlocuirea eventuală a ofițerilor.

Constantinopol, 17 Aprilie. Din Salonic au plecat contra capitalei 20 batalioane. Alte batalioane din diferite garnizoane au de clarat că nu se vor supune Sultanului și nu vor lăsa nici pe alții să îndeplinească ordinele Sultanului.

În multe părți a izbucnit războiul civil. Adana e în flacări. Trupele nu mai pot menține nicăiri ordinea.

Serata etnografică din Arad.

Aradul a îmbrăcat azi haina de sărbătoare. Pe străzi să plimbă vorba românească mai mlădioasă, mai curată, mai vioaie. Prețutindenii întâlnești chipuri nouă, oaspeți veniți de departe, doritori de-a împărți cu noi o seară de plăceri senine. Bătrâni cu fața brăzdată de grijile sinodului, care i chiamă acum pe mai multă vreme la Arad, ne opresc în loc și ne întrebă mângăindu-și barba, dacă are să fie frumos mâne seară. Reverenți curate își flutură aripile, strecurându-se repede printre trecătorii obișnuiți. Chipuri fragede, luminoase, de fete mari ne chiamă, ne îndeamnă, ne îmbie cu primăvara. Și de undeva dintr-o țară liberă, ne-a venit un buchet de călători mari, cu gândurile mai limpezi ca ale noastre, cu privirile mai strălucitoare de mândrie. Pare-că și vântul, răsfățat și nebunatic până ieri, și-a domolit pașii, ca să asculte ciripirea gălăgioasă a celor ce se gătesc să serbeze frumusețile românești dela țară. Și un soare cald și vesel se coboară, să-și aștearnă aurul peste nizuințele tineretului nostru...

Serata de mâine, va fi, după toate semnele, o pagină de bucurie în viața românească a Aradului. S'au mai dat pe aici petreceri, s'a jucat teatru, s'a cântat — dar între zidurile acestea pline de zarva unei vieți străine, pestrițe, niciodată n'a pătruns arta poporului nostru, triumfătoare și curată, ca raza, care se desprinde astăzi din țării.

De aceea ni-se pare, că Reuniunea femeilor, cu serata asta etnografică, face un neasemnat serviciu pentru încetățenirea culturii adevărate românești în părțile Aradului.

De câteva zile e o fierbere în Arad, care nu poate fi trecută cu vederea. Societatea românească e mai încheagată acum ca oricînd. S'au ținut zilnic întruniri, unde începe să se vorbească mai curat românește. S'a dansat, sprinten și frumos, ca la sate. S'a cântat dulce ca acolo în fundul munților.

Dacă numai atât s'ar face și-ar trebui să

înțeleagă orișicine, câte urme prețioase poate lăsa o astfel de serbare, care n'aduce nimic străin de sufletul nostru. Și nu ne închipuim, că este român, care să poate înlesni și nu se va grăbi, să contribuie prin prezența sa la izbânda seratei.

Dăm acum pentru orientarea publicului, programul amanunțit al sărbătorilor de mâine:

La ora 3 și jum. se va ținea la Seminarul din loc o ședință festivă a elevilor dela institutul pedagogic-teologic. Intrare liberă.

La ora 8 se va reprezenta în otelul dela »Crucea Albă«: **Poemul muzical compus din jocuri și cântece populare românești pentru Serata etnog afică de Dr. Tiberiu Brediceanu.**

Serata e organizată de Reuniunea femeilor române din Arad și provincie, în favorul unui fond, din care să se ridice un edificiu nou pe seama internatului de fete. Programul e următorul:

1. Preludiu.

2. Hora, jucată de d-nele Marilina Bocu, Mariora Monța, d-rele Melania Ionescu, Florica Șerban, Florica Bonciu, Virginia Podoabă și de d-nii Alex. Morar, Gh. Crișan, Justin Nemet, Sever Miclea, P. Oprea și N. Hotăran.

3. Doine din Ardeal:

a) Spune mândr' adevărat. b) Vai bădiță dragi ne-avem. Cântate de d-na Valeria de Herbay.

4. Lugojana, jucată de d-na Hortenzia Veli-ciu, d-rele Ela Ivanovits, Lucreția Ionescu, Veturia Oros și d-nii Virgil Bejan, Corneliu Lupea, Ghiță Popp, Ilie Pap.

5. Ardeleana-Hategana, jucată de d-rele Mela Popea, Cornelia Man, Nuți Todea, Aurelia Păcurariu și d-nii C. Buceșan, Justin Nemet, profesor Victor Stanciu, profesor Silviu Bejan.

6. Ardeleana-Pe picior, jucată de d-nele Alexandrina Adam, Florica Burdan, d-șoara Nuța Cizmaș și d-nii Anton Bogdan, Iuliu Hălmăgianu, și G. Botoc.

7. Invărtita, jucată de d-șoarele Nuța Comșa, Nuța Tintea și d-ni Niculiță Comșa și N. Tintea.

8. Doine din Bănat:

a) Știi tu bade, ce mi-ai spus, b) Cântă puil cucului executate de d-na Valeria de Herbay.

9. Bătuta, Călușerul vâtav dl I. Montani, dansatori d-nii P. Notora, A. Muneran, V. Filip, I. Dan, P. Opre, și St. Glava.

10. Finale.

Acompaniament de orchestră militară.

Inceputul seara la 8 ore.

După serbare urmează dans. La dans va fi preferit costumul național.

Biletele de intrare se găsesc la Librăria diecezană și seara la casă.

Prețul locurilor: Rîndul I. (rezervat) — 10 cor., Locul I. — 8 cor., II. — 6 cor., III. — 4 cor., Locul de stat 2 cor.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 17 Aprilie n. 1909

— Știri personale. Dl George Vecescu, prefectul județului Dolj, împreună cu doamna a sosit azi în Arad pentru a fi de față la serata etnografică aranjată de Reuniunea femeilor române.

— Deputatul național, dl Aurel Vlad s'a reîn-tors ieri din străinătate unde a fost pentru căutarea sănătății. Anunțăm cu plăcere că dl Vlad se află pe deplin restabilit, sănătos și viguros.

**Dacă vrei să ai
frumoasă folosește
Crema de lapte benzoe**

originală a lui KÁRPÁTI,

pentru că este unicul cosmetic pentru mâni și pentru față. Îndepărtează de minune piștruiile și toate necurățiile pielii, 1 borcan 1 cor., care ajunge pentru 2 luni. Expedierea la comanda de 6 borcane francată. Se poate căpăta dela preparatorul **Kárpáti János farmacist în Arad, Boros-Béni-tér Nr. 15**; precum și dela drogueriile și prăvăliile de parfomuri din Arad. Magazin principal în Budapesta: farmacia Török József Király-utca Nr. 12. Afară de crema lapte benzoe originală a lui Kárpáti provăzută cu marca de scutire ce se vede aci alta să nu folosiți nici să primiți. Să vă păziți de imitațiuni!

— **Ședința festivă a seminaristilor din Arad.** Tinerimea dela institutul pedagogic-teologic din Arad aranjază în 5/18 Aprilie a. c. (Dumineca Tomii) în sala festivă a institutului, o ședință festivă publică, la care cu onoare invită întreg publicul românesc din Arad. Inceputul la 3 și jum. ore d. a. **Programa:** »Hristos a înviat«, T. Lugojan, executat de corul institutului. 1. »Nunta 'n codru«, Gh. Coșbuc, declamată de Gh. Olariu c. III. ped. 2. »Hora Griviței« * executată de corul institutului. 3. »Chemarea învățătorului«, disertație de Gavr. Mihuța c. IV. ped. 4. »La mijloc de codru des«, C. Dimitrescu executat de corul institutului. 5. »Moartea lui Fulger«, Gh. Coșbuc, declamată de C. Fărcașiu c. III. ped. 6. »Cântec bachanal«, I. Vorobchievici, executat de corul institutului. 7. »Limba și naționalitatea în biserică«, disert. de St. Șerban c. III. teol. 8. Pasaju din piese străine și naționale, solo de vioară, executate de A. Popescu c. II. teol. 9. »Mihnea și baba«, D. Bolintineanu, decl. de V. Popovici c. III. teol. 10. »Marșul cântăreților« ** executat de corul institutului. Oferte marimonioase în favorul bibliotecilor de curs se primesc cu mulțumită. *Invitări speciale nu s'au făcut.*

— **Adunarea generală a fondului preotesc din dieceza Aradului** s'a ținut și s'a terminat azi. Au fost de față 34 preoți și adunarea a prezidiat-o P. S. S. Episcopul diecezan. S'a luat la cunoștință raportul comitetului și mai cu plăcere Statutul aprobat al fondului. Peste toate chestiile s'a trecut în bună înțelegere.

— **Rectificare.** În numărul nostru de alaltăieri s'a strecurat la Poșta Redacției un răspuns dat »Cărbou două Șrieni« în chestia alegerii de deputat nodal la Șiria fără șirea și consimțământul redacției, care o regretă și desaprobă.

— **»Drepturile numelui«.** Subt acest titlu organul imperializmului celui mai caraghios din lume publică la loc de frunte un articol asupra chipului în care guvernul îngăduie maghiarizările de nume. E răcăcierea unei națiuni idealiste trezite la o viață nouă — scrie B. H. — care în beția patriotică face, am putea zice, o negustorie de băciu cu cele mai sfinte nume istorice și azi de-a numai bunul Dumnezeu ar mai putea prinde pe toți câți sub numele lui Zrinyi, Rákóczi și Bethlen, spre mahnirea justă a atâtor familii dinsele de ale noastre și spre batjocorirea istoriei noastre naționale, în toate părțile lumii sunt urmăriți de poliție și de judecătoria. Autorul articolului ilustrează, mai la vale, cu următoarele pilde de maghiarizare îngăduită fără scrupulozitate: Párizser—Pálfi, Foget—Apor, Petschauer—Perényi, Kellner—Korányi, Rosenthal—Rákosi, Schaumann—Csokonai, Bidin—Petőfi etc. — Registrele maghiarizărilor de nume dela ministerul de finanțe servesc de altfel cu pilde mult mai edificatoare compatrioților noștri, dovadă teza — de-alăturea-ori susținută de noi — că conștiința lor națională e morbidă, iar demnitatea lor terfelită de jidani.

— **»Distincție binemeritată«.** Ni-se scrie: »Tinerii informați sub titlul acesta, »Tribuna« din 2/15 l, c. conține niște neexactități. Deja numele nu e bine redat. Cel de botez este Ienachie, iar porecla Ion. Almintrelea colonelul *Jenakie John*, cum se scrie el însuși întrebându-l o formă nemțită a numelui său, este de obârșie românească, născut din părinți români în Mehadia, a părăsit de mult legea strămoșească trecând la cea rom. catolică. Având de soție pe o străină, limba românească nu se întrebuițează în casa sa, aici vre-o foaie românească nici nu află intrare. Lipsindu-i deci elementele necesare ale unei conștiințe adevărat naționale nici nu-l putem socoti român.

Dureros dar adevărat.

— **Cuvinte dela prieten bun.** Primit următoarele șire: Dumnezeu să Vă hărăzească puterea trupescă de a putea vedea săvârșită noua clădire și de

a o stăpini întru mulți ani cu bine, și să Vă hărăzească puterea sufletească de a ținea, cîndva și în noul palat, sus, cu vechea bărbăție, steagul național, terfelit atât de des de înșiși fiii națiunii noastre. Cu frățescă salutare: Cut 15 Aprilie 1909, T. L. Albini.

— **O căsătorie hibridă.** O biciuire necruțătoare merită căsătoriile româncelor noastre din pătura inteligentă cu străinii. Fără exagerare afirmăm că părerea răspândită că o româncă intrând în sinul unei familii străine românească familia aceasta, este o legendă, o minciună mai curând, deoarece dintr'o mie de astfel de căsătorii abia una dacă folosește neamului, rămânând românească cu mlađițe crescute în legea și limba noastră. Celelalte, batjocurând conștiința națională, în vanitatea și senzualitatea lor, ajutate prin slăbiciunea părinților, de multe ori și ei naționaliști mari is: amalgamează cu o neexplicabilă ușurință cu elementul străin și uitând menirea sfântă a româncei, îmbrățosează cu o căldură extatică tot ce este străin, lăpădând dela sine fără milă sfânta lege, limba, tradițiile strămoșești. Și renegatismul acesta rusinos este nu numai o pată urâtă pe trupul neamului nostru ci și o boală scârboasă pierzând neamul un oarecare număr de suflete și îndeosebi, în sărăcia sa, averi câștigate din sudoarea muncii românești.

Este o datorință sfântă că cu câteva picături de radicalism să operăm în sanarea cauzei dând unele pilde hădoase la cunoștința obștei românești.

Pornind din observările acestea, oferim cetitorilor pentru astăzi o pildă la părere neînsemnată și totuși foarte ponderantă. E vorba de logodirea strănepotei fericitului episcop Popasu, nepoata P. C. Sale dr. Olariu, cu un pretor străin de neamul și de legea noastră, de fica unui frate a acestui din urmă domn, care și el este membru în sinodul eparhial și în congresul național bisericesc.

Îți stă mîntea în loc când auzi oă anunțurile de logodire s'au tipărit numai în limba ungurească. Părinților și în special medicului dr. Olariu, se vede că i-s'a părut limba noastră prea mojeică pentruca să stea alătura de cea ungurească. Și acest om, burdist, prototip al apostasiei bisericești și naționale este pe lângă țiganul Nicolae Ionescu reprezentant al cercului Teregova în amintirile adunării! Ce frivolitate!

Indignarea noastră este însă la culme, când ne gândim că iratele medicului, aspirantul clicei Burdia-Ionescu la scaunul episcopesc, tolerează sau poate sprijinește legătura nepotei sale cu un ungar. El care se bucură în familia fratelui său de o nemărginită și hotărîtoare influență să nu fi fost în stare a zădărnici aceasta alianță? Oricum ar fi, pilda dată nu recomandă de fel pe aspirantul la vladicie, care în declarațiunea sa din urmă, asigură lumea românească că numai pentru binele neamului și bisericei va lucra. Dacă influența ce o are în familia sa n'a avut rezultatul dorit, ce influență va ști să exercite, dacă o ironie a soții l-ar pune în scaunul episcopesc? Sărmana dieceza Caransebeș!

— **Pentru »Piatra Libertății«** de pe »Câmpul Libertății« de lângă Blaj și pentru Crucea zisă a lui Iancu, aruncată cu dinamită de mișei necunoscuți, — »Libertatea« va avea proces de presă. Primit noi — scrie »Libertatea« — după acel fapt mișelesc o scrisoare din Blaj, am publicat-o în numărul nostru 47 și procurorul a aflat »afățare« la ură contra Ungurilor și preamărirea lui Iancu în acea scrisoare, și ne-a făcut proces, cerând să-i spunem cine a scris corespondența. Invoindu-se autorul acelei scrisori să fie numit, redactorul nostru responsabil d. Alexandru Iozon l'a numit în persoana d. Ioan Mihu Ciufudeanul cancelist în Blaj. D. Ioan Mihu Ciufudeanul a fost ascultat în cauză și d-sa a răspuns la judecătorul de cercetare că primește răspunderea pentru cele scrise căci n'a avut gând a vătămă pe nimenea nici a afățare prin acea scrisoare, ci a descris simplu un fapt mișelesc săvârșit de niște indivizi necunoscuți. La întrebarea că ce l'a îndemnat să scrie corespondența, d. Mihu a răspuns: Durerea ce-a simțit-o și o simte și acum, pentru pierderea celor două monumente atât de scumpe sufletelor noastre a românilor. Și-a nnumit de apărător pe d. deputat Dr. Iuliu Maniu.

— **Un spaniol despre România.** Colonelul Iozquim de Llave din armata spaniolă care vara

trecută a petrecut timp de o lună în România a publicat în »Journal de Barcelone« note de drum asupra României și mai ales asupra Bucureștilor. Ofițerul spaniol face o descriere foarte amanunțită a capitalei românești, interesându-se nu numai de monumentele orașului dar și de diferitele particularități ale vieții publice din București. Vorbind de M. Sa regele care l-a primit în mai multe rânduri la castelul Peleş, colonelul de Llave spune că regele Carol cu privirea lui pătrunzătoare i-a făcut impresia unui suveran superior care-și cunoaște bine poporul și pe oamenii săi politici. Cât pentru M. Sa regina, ea este o inimă bună, caritabilă și amabilă. Socotește drept una din cele mai mari onoruri ale vieții mele, scrie colonelul, că M. Sa mi-a oferit portretul său și un autograf.

« Vîna de aur este urmarea stagnării sîngelui și a scaunului neregulat. Jumătate păhar de apă amară Franz Jozef luată zilnic pe nemăncate în timp scurt ne vindecă deplin. În spitalele cele mai renumite se folosește de zeci de ani.

Cărți apărute.

«Factorul cel nou» de Const. Graur. (Tip. »Moldova«, Galați, 110 pag. 50 bani).

O cărticică foarte interesantă a apărut zilele trecute în Galați: »Factorul cel nou«, articole de ziar, d'inainte și după răscoale, scrise de d. Const. Graur, unul dintre puținii ziariști culti și profunzi, din regat.

D. Const. Graur, în prima parte a broșurei d-sale, adună cele cinci articole publicate în 1906 în ziarul »Votul universal«.

Ca mulți alți idealști, d-sa pledează pentru obținerea votului universal, »Factorul cel nou« de care e legată mîntuirea neamului. În 1906, d-sa scria:

»Factorul cel nou«, care se ivește răzleț, dar din ce în ce mai frecvent și mai imperios, ne-mai putând fi nici copleșit sub forța brutală, nici deturnat prin corupția politicianistă, își va urma liniștit și senin, la lumina zilei, evoluția firească, evitându-se astfel aceea izbucnire formidabilă și plină de mari primejdii, care astfel e cu totul inevitabilă și amenință că într-o zi să acopere cu valuri roșii paginile negre ale sclaviei românești.«

În partea doua, d. Const. Graur, comentând răscoalele, spune că n'a fost nici o organizație revoluționară, pentrucă, în primul loc, n'a fost nici o organizație. Într'o comparație fericită, d-sa constată că procedeul întrebuițat de toate guvernele românești față de diferitele încercări fățișe de mișcări țărănești, este tot așa de rațională cum ar fi, de pildă, procedeul unui mecanic, nesigur de mașină, care drept orice măsură de precauție, ar sfărâma indicatorul presiunii, închipuindu și prin aceasta că înălțură exlozia.

Dupăce spune, într'un stil admirabil, multe adevăruri asupra cauzelor și manifestării răscoalelor țărănești din 1907, d. Graur aduce și leacurile:

»Nu vom scăpa de cercul vicios în care ne învărtim orbește, decât dupăce se va fi întronat la sate adevărata viață socială. Nu știm ce s'ar mai putea face pentru a zgudui în fine optimizmul, robust din cale-afară, al clasei conducătoare, care s'a împietrit în credința că strivind țărănimea sub calcăiul greu și nemilos, o va face să se resemneze. Țăranii nu se resemnează. Iar dacă ar ajunge vr'o-dată să se resemneze, dacă sufletul lor, nemai putând simți nici o durere, s'ar închide oricărui dor de mai bine, abea atunci ne-am afla în fața celui mai nepomenit dezastru: țara ar putea să-și facă testamentul, dacă ar avea ce să mai lase, afară doar de amintirea cea mai tristă.

Continuând a ținea pe țărani în izolarea de acuma, nu-i împiedicăm de-a privi cu jînd la tot ce este bogăție și strălucire în jurul lor. Ei văd ca într'un cinematograf spectacolul feeric al unei vieți pline de lustru, pe care o cred și nespus de fericită. Ei știu că este din munca lor; și dacă nu se pot împărtăși dintrînsa altfel decât cu privirea, dorința lor, atât de firească, e cu atât mai aprinsă.

D-nii bărbați politici nici nu știu că de câte ori s'au încercat adevărate mișcări țărănești — cum au fost, de pildă, cele două încercări socia-

liste, cari au trimes: prima pe d. Nădejde în par, lament și a doua pe d-nii Ficșinescu și Banghe-reanu în închisoare — d-nii bărbați politici nici nu știu că inițiativa n'a venit dela »instigatorii« orășeni, ci direct dela țărani. Da, țărani află, une-ori în mod incomplet, alte-ori în mod exa-gerat, despre cutare om sau grup de oameni, cari le vor binele. Și din toată țara încep să năvălească scrisorile și petițiile, — timbrate, ace-stea! — încep să năvălească — adesea adevă-rate procesiuni — în cât nici nu mai sunt des-tui oameni și nu mai e nici destul timp, ca să li-se răspundă la toate plângerile lor și să li-se dea sfaturi sau lămuriri. Atunci omul sau gru-pul este luat pe sus, este târât la sate, unde îl duce șivoiul. De unde află țărani? Doară nu mai suntem pe vremea haiducilor, când aproape nu existau mijloace de comunicație. Azi sunt drumuri, sunt gazete și sunt și soldații, cari în trei ani de zile văd și simt multe lucruri.

Ce se face deci cu această puternică aspirație de viață, a cărei înăbușire e cu neputință?

Prin conferințele oficiale — foarte bune, de sigur — și prin publicațiunile oficiale — tot așa de bune, nici vorbă — ce li-se oferă dela o vreme (cu escluderea poruncită și ilegală a ori căror altor conferințe și publicații), se atinge prea puțin ținta dorită. În definitiv, când vorbești și scrii pentru țărani, dela distanță, în limitele unui capitol pregătit de mai nainte, nu ști la câți ai nimerit coarda simțitoare, nu ști nici câți te-au înțeles și mai cu seamă nu ști câți te-au înțeles greșit. Ba, poate că din înțelegere greșită, care e fatală în-tr-o anume măsură, se naște în mintea țărănilor și acea parte sedișoasă, a cărei evitare, tocmai, se urmărește cu o grijă atât de infricoșată.

Trebuie libertatea deplină, amestecul neconținut al tuturor păturilor sociale, prin frământarea între ele — și în masă și individual — a acelorași idei și mai ales acelorași interese. Și pentru ca să se coboare între țărani și să-i cunoască bine, — pentru ca să i învețe pe din afară — tocmai aceia cari se cred meniți să le dirigeze soarta, trebuie introdusă adevărata viață politică, trebuie votul universal.

»Nu vrem să spunem că votul universal va aduce fericirea pe pământ. E sigur însă că va îndulci multe rele. Cel mai important rezultat al lui este că va schimba starea de spirit a țărăni-lor: îi va face încrezători în sine, le va insufla nădejde în viitor, pentrucă vor ști că au o armă, un sprijin, vor ști că pot să se plângă, pot să-și răsufle năcazul; vor ști că de priceperea și tactul lor înșiși în alegerea oamenilor, atârnă ca să-și îndeplinească dorințele. Iar pătura conducătoare, silită să se coboare în mulțime, va înțelege în sfârșit, din viața reală, văzută și pipăită, ceea ce până acum n'a putut înțelege: evoluția »factoru-lui celui nou«.

Bismarck a dat votul universal pentru a uni-fica țările germane. Și la noi sunt — s'a zis de-atâtea ori! — două țări: una a oligarhiei și alta a muncitorilor, dela sate și orașe. Să se unifice, prin votul universal!

Atunci reformele nu se vor mai face, ca până acum, la intervale de câte o jumătate secol și încă și atunci cu hurta și în pripă, sub presi-u-neea momentului. Ele se vor face treptat, pe mă-sură ce vor fi fost cerute și studiate, de toți cei interesați.

Dar reforma cea mare, pe care nici un parla-ment nu va fi chemat s'o voteze, este una care se va face dela sine: o radicală schimbare în spirite: din mintea clasei stăpânitoare va fi dispărut ignoranța, iar din sufletul clasei stăpânite va fi dispărut deznădejdea. Va fi dispărut igno-ranța stăpânilor, pentru că la fiecare pas realita-tea goală le va străpunge privirea; va fi dispă-rut deznădejdea stăpâniților, pentru că vor ști că ceea ce nu capătă azi, pot căpăta mâine, prin sim-pla utilizare a mecanismului parlamentar, de mer-sul căruia se vor fi pătruns în fine».

»Factorul cel nou«, scris într-o corectă limbă românească — limba pe care ar trebui s'o aibă toate ziarele românești, se aseamănă, prin idea-lismul și dragostea lui pentru țărani cu cele mai calde articole ale d-lui N. Iorga, și prin satira lui față de politicieni, cu vestitul 1907 al lui Cara-giale. Il recomandăm cu insistență cetitorilor no-

ștri, întru cât aduce probleme cari nu pot decât să intereseze și pe românii dela noi, cari au și ei atâta de suferit pe urma lipsei votului universal.

Economie.

Piața de cereale din Arad.

Arad, 16 Aprilie.

Foarte cu anevoie se desprimăverează cu toată că ar fi lipsă de timp statornic. Lucrările câmpu-lui în urma nestatorniciei lui April stagnează. Negoțul de bugate e constant.

S'au vândut azi:

grâu 300 mm.	13.80—14.—
cucuruz 200 mm.	7.——
săcară	9.70—
ovăs	8.10—
orz	6.80—

Frețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapeșt

Budapeșta, 16 Aprilie 1909.

Grâu pe Aprilie 1909	28.10—28.12
Săcară pe Aprilie	20.——20.04
Cucuruz pe Maiu	149.8—15.—
Ovăs pe Aprilie	1738.—17.40

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următor

Grâu nou

De Tisa	— — — —	28 K.	20—29 K.	75 R
Din comitatul Albei	— — — —	28	» 05 29	» 40
De Pesta	— — — —	28	» 10—29	» 45
Bănățenesc	— — — —	28	» 15—29	» 75
De Bacica	— — — —	28	» 20—29	» 55
Săcară	— — — —	19	» 90—20	» —
Orzul de nutreț, cvalit. I.	— — — —	19	» 18—20	» 10
» » calitatea a II.	— — — —	18	» 70—19	» 80
Ovăs » » I.	— — — —	18	» —18	» 40
» » » II.	— — — —	17	» 70—17	» 90
Cucuruz	— — — —	14	» 85—15	» 15

Redactor responsabil Constantin Savu
Editor proprietar Gheorghe Nichin.

Phönix din Buzău

învieorează, vindecă.
Recomandată de medici. — Depozit
neral la firma:

Pollák József
Arad, József főherczeg-ut

Cel dintâiu atelier de pietri monumentale arad
cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

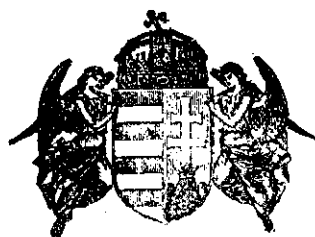
măiestru de mormânt
și pietri de cimitir
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.
Din pietri de mormânt magazina se afla în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Cancelaria și magazinul central:
Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Telefon 662.
Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatak.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpeșta în 1896.

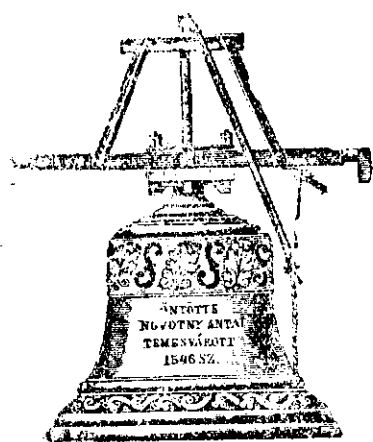
Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armo-nioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul in-te cu deosebire venitate și pre-miate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ea violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sire stă-tătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Preț-ouranturi ilustrate gratis.

ANTONIU BARTHEL

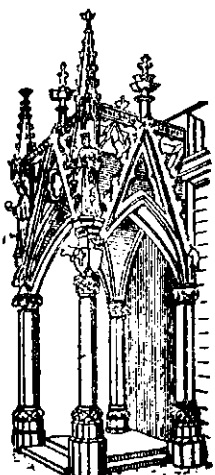
sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

BRĂȘOV — BRASSÓ. Kereszt-utca 1.

Face cu prețuri moderate:

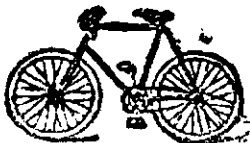
iconostasuri, altare
amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertfelnicelor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în bransa asta; cu concursul pictorilor re-numiți pentru pictarea iconelor, precum și tot felul de aurituri.

KATZKY ANTAL

atelor mecanice de mașini de cusut
și biciclete
Temesvár, Belváros
Lonovics-u. 6 sz. (Intra-
rea prin partea str. Jenő főherceg).

Se angajază să repare și să procure *mașini de cusut, mașini de împletit ciorapi, biciclete motoare, automobile, gramofone și mașini de scris, precum sonerii electrice și repararea telegrafelor de casă* și introducerea lor.

Ține în deposit *mașini de cusut vechi și biciclete*, tot așa *gramofone* și părți separate de mașini de cusut și biciclete.

Mare asortiment în plăci românești pentru gramofone cu diametru de 25 cm., 4 cor. 50 fil.

Preț curent gratuit și porto franco.

FRAȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de, fer plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer
o ——— turnat și smălțuite. ——— o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel“.

- - Mare depozit de revolvere - -
cu repetiție, arme și recvizite de
o o o împușcat. o o o

≡ Depozit de mașini agricole. ≡

asa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, mașini de sămănaș, grape, tăietoare de pae și napi, cântare. Mare magazin.

Cea mai bună calitate în plăci de catran (păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

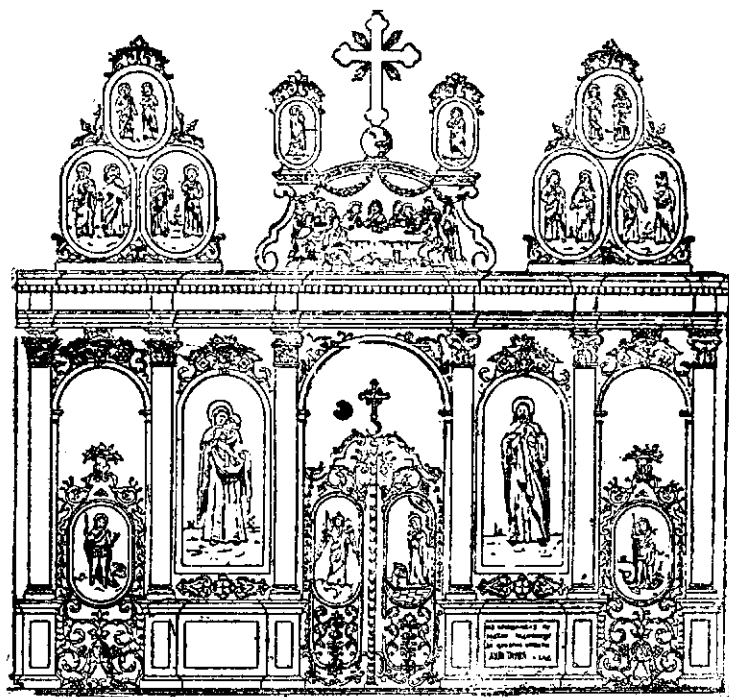
Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

Urr György sculptor, în **CAȘOVIA.**

Primul atelier din Ungaria de sculptură pentru mon-
-: tarea bisericilor provăzut cu motoare. :-

KASSA, Bethlen körut Nr. 24.

Recomand on. preotimi atelierul meu celebru.

Fac altare artistic lucrate, precum am-
:: voane, iconostase, străni și altele. ::

101 certificate de recunoștință.

Se trimit planuri la dorință precum și preț-curent.

☞ **Acuma a sosit** ☞

Untura de pește proaspătă
de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

≡ **Prețul unei sticle 2 coroane.** ≡

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spiritul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

≡ **Prețul unei sticle 80 fileri.** ≡

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Furek Márton

aurar

Győr, Erzsébet tér 3.

Iși recomandă

crucile de lemn

bine aurite, dupăcum se ved în desemn,
industria proprie, cari sunt de o înălțime de
— 55 cm. provăzute cu lampă eternă. —

Le trimit ori-unde porto-franco cu rambursă
— de 6 cor., cu mătâni 8 cor. —

Norocul lui KISS e mare

Sîrguința, munca, ingeniositatea ne ajută să ajungem la bani, dar după timp îndelungat, a pune însă mîna pe avere repede pe neașteptate se poate ajunge numai prin noroc, printr'un câștig mai mare. Pentru aceasta cumpără cei mai mulți oameni lozuri, căci prin ele are mereu **speranța că se va 'nbogați** încurînd.

Sunt preferate mai în tot locul lozurile loteriei de clase maghiare reg. căci dintre lozurile exmise în număr de 110.000 câștigă 55.000, așa dară cu siguranță tot al doilea loz. Lozurile de câștig sunt fără pereche, nu există un plan de loterie, care ar fi atât de avantajos.

Atât la esmisiune, cât și la tragere guvernul maghiar supraveghează, din motivul **acesta publicul e cu toată încrederea** față de lozurile de clasă.

Norocul nu se poate calcula! Pericla multor oameni deprinde deia fatalitate! Fiecare a avut și are momente în viață, când și-ar putea pune loza norocului și fericirii sale! Poate numărul de loz din șirul numelui propriu pus în lista de jos sau alt nume plăcut d-tale, se va trage cu un câștig mare la cea mai apropiată tragere.

Incercati-vă norocul la noi căci norocul lui KISS e mare!

KISS KAROLY és Társa

societate de bancă pe acții, depoul principal al lozurilor de clasă mag. reg.

Centrala:
Kossuth Lajos-utca 13. sz.

Filiala:
Rákóczi-ut 55. sz. a.

Cum vă numiți?

Aceste numere de noroc numai la noi se pot căpăta!

Adela 102104	Constantin 959 2	Erdinand 106154	Izidor 320515	Manuilă 94233	Roland 106130
Adolf 88900	Clementina 107244	Francise 94963	Isac 563 2	Marcel 79323	Rozalia 86311
Adorian 8974	Clarisa 74130	Floare 26749	Iac b 39743	Margita 108986	Rozica 90645
Adrian 4205	Cezar 95346	Florian 66918	Ianea 75009	Maria 73386	Rudolf 41646
Agneș 103108	Cecilia 13163	Florița 2340	Ioan 102114	Mărioara 74134	Salamon 87656
August 22311	Carolina 79841	Fodor 21350	Ienea 8224	Maren 9812	Samson 107175
Arcadiu 60115	Camilla 71111	Francisca 18643	Iustina 45192	Mărința 20 58	Samuel 67684
Alexiu 14769	Barbora 88902	Frida 102235	Iancu 56078	Martin 67691	Sandru 24789
Alois 34283	Brenduuzia 107250	Friderie 100953	Ionita 94904	Matei 107494	Sarolta 8132
Albert 479	Dănila 107479	Filip 17012	Iosif 106174	Matvin 67676	Sebastian 79344
Alfonzo 88059	David 9807	Gabor 8391	Iudita 99067	Matilda 54423	Simion 67605
Alfred 102195	Demetriu 37783	Gabriela 487	Iulian 60121	Macavel 73341	Stefania 102 28
Alice 8357	Demian 39442	Gaspar 90672	Iuliana 102745	Meinda 51 335	Stanislan 70484
Amalia 93145	Dionisiu 29482	Gedeon 82068	Kalmán 17041	Mihuț 24782	Sirena 107884
Ambrosiu 95671	Desideriu 31870	Ghiță 109403	Kamit 90528	Miți 50474	Sidonia 106056
Andor 73215	Dominic 102245	Grigorie 54742	Karolin 100063	Mihail 21051	Sandea 85602
Andrei 3528	Dora 10 9933	Geza 22103	Károly 45591	Miclea 2311	Tămaș 50456
Ana 98746	Dorotea 29343	Gida 102146	Kázmér 90638	Mișă 22408	Toma 35709
Antoniu 1726	Dimitrie 4406	Gizela 21375	Katalia 108386	Milan 102756	Teofil 103016
Antonina 43932	Domitian 108028	Gerasim 73313	Kelemen 27394	Maurielu 52790	Teodor 44718
Aurora 108047	Eberhard 80133	Gustav 1081 4	Klára 83 0	Nița 103157	Terезia 2230
Armin 27155	Edita 13281	Ghenadie 5 651	Klotild 34295	Nandor 20068	Terca 21510
Arnold 23141	Edmund 147657	Guido 90809	Konrad 10746	Natalia 29845	Tihamer 162278
Aron 37850	Eduard 8369	George 82604	Kornelia 6372	Nerva 50556	Tiberiu 1932
Arpad 99069	Elena 17029	Gavril 102186	Kornel 65793	Neli 102132	Titus 8120
Arthur 98649	Elemer 60920	Ganea 22965	Kristof 84612	Nestor 27181	Tritean 105059
Atila 95016	Eleonora 51484	Gherguța 75018	Kristiana 107239	Neti 93673	Tobias 27117
Augusta 102105	Eliade 90755	Hedvig 23148	Ludovic 67629	Nina 48170	Todor 9032
Aurel 684	Elva 57549	Helena 75001	Ladislau 102770	Olga 106170	Urie 102156
Aurelia 82105	Elvira 33803	Henric 48104	Lazar 9810	Olvea 27106	Uroan 804
Bălaș 63453	Elza 81013	Herman 38892	Lenard 72147	Orban 72796	Valentin 3244
Balint 94220	Emanuil 58562	Hermia 53455	Lenca 108111	Oella 107474	Valeria 58105
Bandi 26578	Emil 102131	Horia 108098	Leon 16604	Otilia 89620	Vencel 13105
Bărnăbas 91345	Emilia 90726	Horaț 14742	Laura 90801	Onorin 73375	Vendel 70478
Beatrix 58138	Ema 107461	Ibida 90713	Leontia 13672	Oto 60076	Verona 109007
Bela 90710	Ecaterina 21058	Ida 13275	Leonora 90347	Paul 103172	Veronica 103008
Benedict 37469	Erna 108381	Ignție 89468	Lilla 107163	Paula 19759	Victor 2943
Beniamin 78233	Ernestin 73439	Ilean 91932	Lina 54793	Petru 79338	Victoria 83077
Bernat 95012	Ernan 80854	Ilie 20196	Livia 90689	Plutina 102711	Vilma 102100
Berta 20551	Ervin 78235	Ilma 107647	Lorant 108384	Petrian 33816	Vilhelm 6008
Bertalan 6454	Ellsabeta 57211	Ileona 39772	Leopold 21647	Pantelle 64248	Vince 50674
Bertold 78229	Etel 33813	Ieremie 102230	Laurentiu 102271	Ra hel 50456	Walter 107252
Bianca 65958	Eugenia 489	Irina 94223	Lucia 91000	Rafael 616	Wladimir 27370
Bodorel 8216	Eva 79331	Irma 95017	Ludmila 84046	Regina 108073	Zoltan 60134
Boldijar 94224	Fabian 107155	Iovan 107245	Lucaei 107683	Renea 67635	Zeno 103157
Borbălă 13023	Fani 12717	Iorgovan 8102	Ludvig 21597	Rezi 83807	Zosim 90684
Cristian 78224	Feliccia 37781	Ivor 22957	Luiza 24795	Richard 102107	Zora 34053
Cornelia 39757	Felix 4220	Izabela 102133	Magda 107476	Robert 23121	Zima 107457

Comandele rugăm să se facă cu întoarcerea poștei ca să nu se vîndă numerile cerute.

Lozurile de clasă I.

Notiță

despre a XXIV-lea câștig al loteriei de clasă reg. maghiară cu 55.000. câștiguri, care se va trage 110.000 de lozuri peste 6 luni.

Cel mai mare câștig

1.000,000

(Un milion coroane)

1 permiu	600000
1 câștig	400000
1 »	200000
2 »	100000
1 »	90000
2 »	80000
1 »	70000
2 »	60000
1 »	50000
1 »	40000
5 »	30000
3 »	25000
8 »	20000
8 »	15000
36 »	10000
67 »	5000
3 »	3000
437 »	2000
803 »	1000
1528 »	500
140 »	300
34450 »	200
4850 »	170
4850 »	130
7800 »	100, 80, 40
55.000 câștig și premiu	C. 14,459.000

Prețurile :

Optime	1.50 coroane
Pătrime	3. — "
Jumătate	6. — "
Intreg	12. — "

Tragerea :

19 și 21 Maiu

MEGRENDELÉS.

Kiss Károly és Társa bank részv. társ.
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXIII. sorsjáték I. osztályára a sorsjegyet, hivatalos tervet és majd nyeremény jegyzőket küldeni.

— A sorsjegy árát: — } mellékelve bélyegekből küldeni.
egyidejűleg postautalványon küldöm.
kértem utánvételezni.

(A meg nem felelő módot sziveskedjék áthuzni)

Név: _____

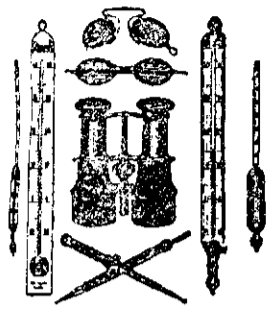
Lakhely, utca, házszám: _____

Utolsó posta, (megye) _____

PETRY ÁRPÁD

orologier și mehanic

radea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut 3.

Recomandă atelierul său bogat de orloage, instrumente optice și de fotografat; ține în magazin cele mai bune orloage, ochelari, ochiane, termometre, barometre, gradator medical pentru căldură și ferbințală, gradator

— pentru spirt și aier, — precum și tot felul de articlii pentru fotografiat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin la bransa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanță.

BASĂ SIGURĂ

ANDRENYI SEC

AROMĂ RECUCOSTIMĂ
PROASPETA RECREATOARE ESPERTILOR

SISTEM BOUQUET MARGELE
FRANCES MINUNAT ESCLENT
TRADITIONAL MABUNTE

MANIPULARE INGRJIRE VINURI ALESA VII
DE CONSTIEN- CU GRUBE PROPRII
SPECIALIZATE TIOASA MARE DE MODEL

CZECK R.

SIBIU — NAGYSZEBEN
Grosser Ring 19.

Atelier fotografic
— de primul rang —
aranjat după recerintele
cele mai moderne.

Inmăriri după orice
— icoană veche. —

Pentru ceice pătii-
mesc de supătură.

Cele mai bune și mai perfecte bandage, legătoare pentru pân-tece, pentru pantaloni și pen-tru perioade, corapi de gumă pentru cărcei, mașini de pro-piit și umblat, de corsete, specialitate, picioare artificiale, suspensorii, precum și tot felul de recvizite igienice după măsură, pe lângă garanță să pot comanda la fabricantue specialist

BIRÓ ALBERT
fabricant de legătoare medicale
SZATMÁR, Deák-tér Nr. 7.
(în curtea casei Halmi).

Magazin mare de irigatori și ar-ticlii pentru moașe. —
specialitate de gumă franceză și americană. —
real de probă separat. — Comandele din pro-vință se efeptuesc pe lângă discrețiune.

In atențiunea celor ce
sufăr de stomac!

Picuri de stomac
foarte renumiți și veritabili
alui Brady

Indică îndată: lipsa de apetit, du-
rerile de stomac, greața, slăbirea
stomacului, neregularitățile mis-
turii, durerea de cap, anemia, etc. Marca de scutire.
Mulțe mii de epistole de recunoștință și mulțămită.
Prețul unei sticle mici cu modul de întrebuințare
80 fil. — O sticlă mare 1 Cor. 40 fil.
Se poate căpăta la toate farmaciile.
Magazin princ. la BRADY C. farmacie la „Regele Ungariei”

WIEN, I. Bez. Fleischmarkt 1.
Depôt 241, de unde cartea intere-
santă „Specialbrosura” la cerere
se trimite gratuită. — Pentru 5 Cor.
se trimite francat 6 sticle mici,
pentru 4 Cor. 50 fil. 3 sticle mari.

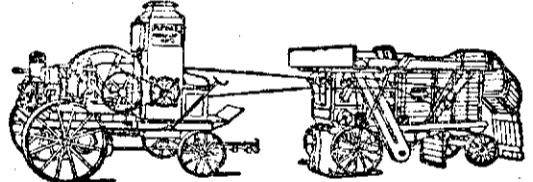
Distins cu nenumărate premii și diplome de onoare.

KALMÁR și ENGEL

fabrică de motoare — și de mașini —
Budapesta, V., Lipót-körut 22.

Recomandă cele mai simple motoare și locomobile cu benzin atât pentru mașini de treerat, cât și pentru mânărea morilor, precum și motoarele absorbitoare de gaz, oari oricând se pot privi la lucrare în V. Lipót-körut 18.

Pentru treerare bună
— garanță deplină. —
Unica noutate
— existentă. —

Aceste motoare în urma umblării proporționate și a construcției simple extraordinare chiar și cel mai neumblat om le poate manipula. —

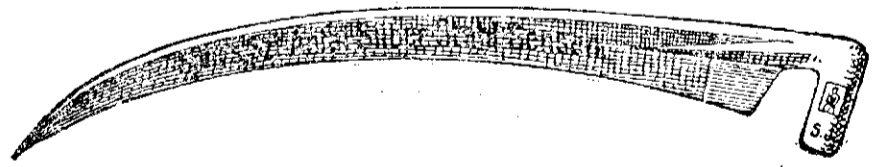
Catalog de prețuri gratis! — Prețuri ieftine plătibile în rate.

Anunțuri

primește admi-
nistrația „Tribu-
nei”, pe lângă
: prețurile cele :
mai moderate.

Cea mai bună coasă din lume

este coasa de oțel de St. Anton și se poate căpăta singur numai dela **Sohr Pál Somogy-Szill Főter 1.**
Coasa de oțel de tun „St. Anton” se fabrică din oțelul de tun mestecat cu cel mai mobil metal special, care este secretul fabricii.
500 de coroane plătesc celui ce este în stare să arete o coasă de oțel de tun „St. Anton” cumpărată dela altă firmă.
1000 de coroane plătesc celui ce este în stare să găsească între 100 de coase de tun „St. Anton” două role. — Celce are lipsă de o coasă bună și de toată încrederea, să nu cumpere o altă coasă, până când nu cere dela vestita firmă de sus ca-togul ilustrat, care se tri-mite ori cărui gratuit și franco. Cereți un astfel de catalog pe o cartă poștală. Lunile de iarnă sunt cele mai potrivite pentru adunarea de comande. Ceice adună co-mande primesc rabat! Ga-ranță deplină. — Coman-dându-se 10 bucăți, o coasă se dă în cinste.

Serviciu conștiincios!
Mai multe mil de scrisori de recunoștință și comande se pot arăta și pune la dis-ziția ori-cui.

Briciu de oțel de diamant
cu garanță de 3 ani,
.. costă 1 fl. 50 cr. ..

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depozit de parfumerii, instrumente medicale, materii de bază
dăglat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de igienă
(preservative), de bărbierit, și pentru menaj; ciaiuri, lichouri
compozii, ape minerale, viuri medicinale, preparative pentru
alimentare, bomboane; vâpseli și diferite materii.

Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-utca

CREMA VENUS

e cea mai bună și absolut inofensivă pentru îngrijirea mânilor și a feței.

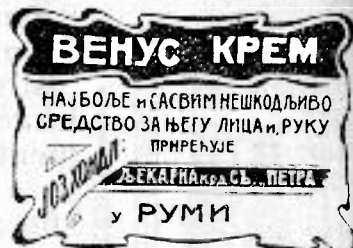

O prepară:

Hondi József

farmacist la Szent Péter

RUMA.

E un mijloc probat în decurs de mulți ani, care curăță pielea și înfrumusețează fața, în scurtă vreme face să dispară orice boală de piele: ca *petele de ficat, pistrui și roșata nasului, paliditatea și asprimea pielii, coș și alte necurătenți ale pielii*, apără pielea de *pârleală* și de *vânt*, dacă damele mai în etate folosesc CREMA „VENUS” și SAPUNUL „VENUS” îi redă frăgezimea și tinereța, nefiind grăsimi, se poate folosi și ziua.

Cutia veritabilă e numai aceea provăzută cu marca de sus.

PUDRA „VENUS” un pachet 2 cor.

CREMA „VENUS” o cutie 1 cor. 20 fl.

SĂPUNUL „VENUS” o bucată 80 fl.

PUDRA „VENUS” e acomodată pentru folosire ziua și seara, e: crem, roza și albă.

Pastile purgolet.

Are un efect admirabil și sigur și e un mijloc foarte ieftin contra constipației. Au gust plăcut și de aceea se pot folosi permanent. 25 pastile 1 cor.

Fluidul reuma.

E un mijloc probat contra *reumei, degerăturii* și contra *sgârșiturilor*. E bun contra tuturor boalelor, provenite din răceală. Și contra durerilor de măsele e foarte bună. Prețul unei sticle e 1 cor. 60 fl.

Prafuri de stomac.

E lucru cunoscut, că din cauza digestiunii se nasc multe boale, cari dacă nu se caută, devin cronice. *Catar de stomac, miros rău în gură, grețuri, o stare generală rea, lipsa de apetit, constipație, dureri de cap* și altele. Acestea toate sunt urmările unei digestii rele, de aceea recomand Stomachinul meu. Prețul unui pachet 1 cor. 50 fl.

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY”

Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco.

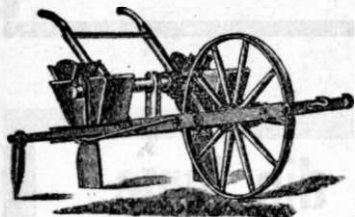
La „Sapa de aur“.

Telefon Nr. 604.

FRĂȚII BURZA

fierărie și vânzare
de praf de pușcă

Arad, Boros-Béni-tér Nr. 1

Mare depozit de

mașini de sămănat pentru cucuruz și napi.

Conform împrejurărilor și trebuințelor noastre, simple, foarte recomandabile

cu 2 rânduri Cor. 34.—

„ 3 „ „ 40.—

Recomandă

plușuri pentru săpățul cucuruzului și a viei,

cari sunt simple și de o abilitate excelentă pentru lucru, întrec orice alte fabricate și sunt foarte convenabile.

Mare depozit de tot felul de

împletituri de sîrmă cu prețul de 50, 56, 68 80 și 90 fil. 1 m².

Aceste împletituri au avantajul, că numai după ce sunt gata, se țincuesc, și astfel întrec orice alte fabricate.

Împletiturile stau întinse bine, și țincuiala le întărește și mai tare, așa, că spre acelaș scop se pot folosi și împletituri slabe, ca din oricare alte împletituri.

